

Taksa plaćena u gotovom.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

BR. 12. PROSINAC 1941.
UREDNIK DR ING. JOSIP BALEN

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

IZDAJE HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO

Uređuje redakcioni odbor

Glavni i odgovorni urednik: Dr. ing. Josip Balen.

ŠUMARSKI LIST

IZLAZI SVAKOG PRVOG U MJESECU NA 2—4 STAMPANA ARKA

Članovi REDOVNI, IZVANREDNI i POMAGACI H. Š. D. dobijaju ga besplatno nakon podmirenja godišnjeg doprinosa od 100 Kuna. PODMLADAK (studenti) plaćaju godišnje 50 Kuna.

Članovi UTEMELJITELJI, DOBROTVORI i VELIKI DOBROTVORI dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosa od 2.000 odnosno 50.000 Kuna.

Pretplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Kuna.

ČLANARINA i PRETPLATA se šalju na ček. H. Š. D. 31.704 ili na adresu Hrvatskog šumarskog društva, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2. Telefon 64-73.

ZA OGLASE PLACA SE:

ZA STALNE oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:
 $\frac{1}{1}$ stranica 1000 (hiljadu) Kuna — $\frac{1}{4}$ stranice 350 (tristotinepedeset) Kuna.

$\frac{1}{2}$ stranice 600 (šest stotina) Kuna — $\frac{1}{8}$ stranice 180 (stoosamdeset) Kuna.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 10%, kod šesterokratnog 20%, kod dvanaesterokratnog 40% popusta. Porez na oglase kao i tabele zaračunava se posebno.

UPRAVA

SADRŽAJ

Prof. Dr Nikola Neidhardt: Povećanje točnosti busolnih vlakova. — Dr Zlatko Vajda: Osnivanje šumskogospodarskih oblasti. — Ing. Lavoslav Loger: Prilog k pitanju odvodnjavanja u šumama Donje Posavine. — Saopćenja. — Iz društva. — Promjene u službi. — Oglasi. — Zakoni i naredbe.

H R V A T S K I Š U M A R S K I L I S T

GOD. 65.

PROSINAC

1941.

Prof. dr. NIKOLA NEIDHARDT, (Zagreb):

POVEĆANJE TOČNOSTI BUSOLNIH VLAKOVA

(GENAUIGKEITSERHÖHUNG DER BUSSOLENZÜGE)

(Svršetak)

Opažanja na mobilnom instrumentu.

Spomenute dane 14., 15. i 16. X. 1938., kad su vršena opažanja na stacionarnom instrumentu, sa instrumentom br. 3956 su mjereni poligon-ski vlaci iz sl. 9. U manual je među ostalim upisivano i vrijeme. Prvi i zadnji vezni azimut mjereni su po dva puta.²³

Tablica VIII daje kao primjer jedan poligon ($\triangle 1 - \triangle 2$). Zbrojimo li u njoj sve azimute osim veznih, dobivamo $[a] = 338,2'$. Odbijemo li 15 puta početni vezni azimut $15 \cdot 26,3' = 394,5'$, dobivamo — $56,3'$. Uz pretpostavku, da su stranice sve jednake 50 m, dakle da je vlak 750 m dugačak, izlazi po formulama 7, 8 i 9: $q_1 = -0,82$; $q_2 = +0,89$; $q = +0,03$.

Iz grafikona u sl. 11 izlazi, da je na stacionarnom instrumentu na pr. u 14^h30 dne 14. X. bilo očitanje 35 stupnjeva $+13,0'$. Ako očitanje na mobilnom instrumentu u to vrijeme hoćemo svesti na čitanje, koje bi odgovaralo upravo iznosu od 35° stacionarnog instrumenta, morali bišmo od čitanja mobilnog instrumenta odbiti $2^\circ 13,0'$ ili jednostavnije samo $13,0'$, ako hoćemo čitanje mobilnog instrumenta svesti na čitanje, koje bi odgovaralo stanju stacionarnog instrumenta od 37° .

Iz grafikona u sl. 11 su izvađeni iznosi, koji na stacionarnom instrumentu odgovaraju čitanjima preko 35° u vrijeme 14^h30 , 15^h10 , 15^h20 itd. Ti iznosi su upisani u odgovarajuće rubrike tablice VIII. Na pr. za 15^h40 upisano je $10,8'$ u rubriku korektura (k), dočim $9,4'$, za 15^h55 . Dakle očitanja na stajalištu VIII (vizure VII-VIII i VIII-IX) dobivaju korekturu — $10,8'$, dočim na stajalištu XII (vizure XI-XII i XII-XIII) dobivaju — $9,4'$. Vizure IX-X i X-XI dobivaju interpolovanu korekturu — $10,1'$.

²³ Zapravo su mjereni (ali ovdje nisu mogli biti iskorišteni) još i daljnji vezni azimuti prema dalnjim točkama koje su u sl. 9 označene kao trigonometričke. Zamisljeno je naime bilo, da se potonje točke što točnije trigonometrički odrede. Autor nažalost nije dospio da na vrijeme izvrši observaciju. Nastupila je zima, pa se kasnije neki kolci, s kojima su navodne trig. točke bile označene, nisu više mogli pronaći.

Zbrojimo li sve korekture k i odbijemo li ih od $[\alpha]$, dobivamo zbroj reduciranih azimuta $[\bar{\alpha}] = [\alpha] - [k]$. Analogno dobijemo reducirani početni vezni azimut, $\bar{v}_p = 26,3 - 13,0' = 13,3'$. Odbijemo li $n \cdot 13,3' = 199,5'$ od $[\bar{\alpha}]$ dobivamo $-26,3'$, analogno $[\bar{\alpha}] - \bar{v}_s = +27,7'$. Iz tih reduciranih iznosa izlazi $\bar{q}_1 = -0,39$ m, $q_2 = +0,40$, a $\bar{q} = 0,0$ m.

Na taj način sam izmjerio i reducirao svega 15 poligonskih vlakova. Svi su mjereni na preskok. Iznijeti će ovdje samo rezultate tih opažanja t. j. samo završna linearna transverzalna odstupanja za pojedine poligonske vlakove prije redukcije (q) i poslije redukcije na istu deklinaciju (\bar{q}). Tablica IX daje te rezultate. Kod vlakova, koji nisu posve u pravcu, najprije sam računao odstupanja od pravca. Ako ta kutna odstupanja nazovemo α' , onda je završno linearno odstupanje u stranu računato po formuli $[s \sin \alpha']$. Ako u kojem poligonu koja stranica baš nije bila 50 m, uzeto je to u račun. Samo u poligonskom vlaku, koji spaja točke $\triangle 1 - \triangle 2$ je uzeto, kao da su sve stranice 50 m dugačke, dakle cijeli vlak kao da je 750 m dugačak.

Ako po već poznatoj formuli $q = \frac{m}{\varrho} L \sqrt{\frac{1}{t} + \frac{1}{n}}$ izračunamo srednje pogreške pojedinih azimuta u pojedinim mjerenim poligonima, dobivamo

Tablica IX.

Dan	Sati	Vlak od do	Dužina vlaka	Odstupanje		Srednja pogreška pojedinih azimuta	
				bez korekcije	sa korek- cijom pro- mjene dekl.	bez obzira na korekciju	s obzirom na korekciju
14. X. 1938	10—11	$\triangle 1 - \triangle 2$	750	— 0,18	— 0,06	1,5'	0,5,
	11—13	$\nabla 2 - \triangle 3$	800	— 0,51	— 0,27	4,0'	2,1'
	14,30—16,10	$\triangle 1 - \triangle 2$	750	+ 0,03	— 0,00	0,2'	0,0'
	16—17,30	$\triangle 2 - \triangle 1$	750	— 0,22	— 0,00	1,8'	0,0'
15. X. 1938.	7,30—8,20	$\triangle 1 - \triangle 2$	750	— 0,46	— 0,22	3,8'	1,8'
	8,20—9,45	$\triangle 2 - \triangle 3$	800	— 0,35	— 0,16	2,6'	1,2'
	10,50—12,15	$\triangle 3 - \triangle 8$	690	+ 0,03	+ 0,10	0,3'	0,9'
	12,15—13,10	$\triangle 8 - \triangle 7$	350	+ 0,24	+ 0,21	3,6'	3,2'
16. X. 1938.	7,45—8,50	$\triangle 1 - \triangle 4$	557	— 0,09	— 0,12	1,0'	1,3'
	9—10,10	$\triangle 4 - \triangle 5$	643	— 0,39	— 0,09	3,4'	0,8'
	10—11,30	$\triangle 5 - \triangle 6$	600	+ 0,03	+ 0,01	0,3'	0,1'
	11,30—12,30	$\triangle 6 - \triangle 7$	350	+ 0,10	+ 0,14	2,7'	2,1'
	12,30—13,30	$\triangle 7 - \triangle 8$	350	— 0,13	— 0,20	2,2'	3,1'
	14,0—15,20	$\triangle 9 - \triangle 3$	690	— 0,07	— 0,01	0,7'	0,1'
	15,20—16,20	$\triangle 3 - \triangle 4$	527	+ 0,10	+ 0,24	1,1'	2,6'

iznose, koji su u zadnjoj rubrici upisani. Broj t veznih azimuta bio je normalno u svim poligonima 4.* Izračunamo li iz sviju tako dobivenih iznosa srednju vrijednost po Jordanovoj formuli $m = \sqrt{\frac{1}{z} \left\{ (m')^2 + \dots + (m_z)^2 \right\}}$, gdje su m' , $m'' \dots$ srednje pogreške izračunate za pojedine vlakove, a z broj tih vlakova, dobivamo poslije redukcije $m = \pm 1,7'$, dok prije redukcije $\pm 2,3'$.

Moram ovdje naglasiti, da srednja pogreška $\pm 1,7'$ izlazi iz spomenutih 15 vlakova, što predstavlja zapravo dosta malen broj opažanja. Drugi opažaoč sa drugim instrumentima, na drugom terenu, u drugo godišnje doba i u opće u drugim prilikama dobit će možda manje a možda veće vrijednosti.

Iz tablice IX na pr. vidimo, da su odstupanja najveća kod vlakova, koji su mjereni o podne između 12^h i 13^h (dne 15. i 16. X.). Pošto o podne posao obično miruje, mogli bismo ta opažanja eliminirati. Iz preostalih vlakova dobili bismo kao srednju pogrešku m znatno povoljniju vrijednost od $\pm 1,25'$.

Na temelju izlaganja u ranijim poglavljima mogla bi se iskombinirati srednja pogreška rada sa 2 instrumenta i kako slijedi:

	kvadrat
1) srednja pogreška iz 2 koincidiranja na mobilnom instrumentu (vidi str. 468)	$\pm 0,3' \quad 0,09$
2) srednja pogreška aritmetičke sredine iz 5 opažanja na stac. instr. (vidi str. 478) $\frac{1,42'}{\sqrt{5}}$	$\pm 0,6' \quad 0,36$
3) netočnosti od cca 7 vremenskih minuta u upisivanju vremena kod stacionarnog i mobil. instr. odgovaralo bi od prilike (vidi str. 475) $7 \cdot \frac{0,5'}{10\sqrt{2}}$	$\pm 0,5' \quad 0,25$
4) srednja pogreška uslijed neparalelnosti $0^\circ - 180^\circ$ na raznim stajalištima (vidi str. 475)	$\frac{\pm 1,3'}{\pm 1,5'} \quad \frac{1,69}{2,39}$

Kod dalnjih razmatranja uzet će tu srednju pogrešku $\pm 1,5'$, jer se nalazi nekako upravo u sredini između gore dobivenih vrijednosti $1,25'$ i $1,7'$.

V. ZAVRŠNA KOMPARACIJA BUSOLE I TEODOLITA.

Na temelju srednje pogreške za busolu od cca $\pm 1,5'$ komparirat će busolne i teodolitne ispružene vlakove. Pravilnik o katastarskom premještanju dozvoljava u teodolitnim vlačima kutno odstupanje (kako je već rečeno) od $90'' \sqrt{n}$. To odgovara srednjoj pogrešci pojedinog kuta od $\pm 30''$. Isti pravilnik iznimno na težem terenu (važno za rad u šumama) dozvoljava dvostruko odstupanje, što odgovara srednjoj pogreški od $60''$. U našoj komparaciji uzet ćemo $m_T = \pm 30''$.

* Nažalost samo 4, vidi primjedbu pod 24).

Najveće srednje transverzalno odstupanje u još neizravnatom vlaku nastupa na kraju vlaka i iznosi kod busole:

$$q_B = \frac{m_B}{\varrho} L \sqrt{\frac{1}{t} + \frac{1}{n}} \quad \dots \dots \dots \quad (\text{A})$$

kod teodolita:

$$q_T = \frac{m_T}{\varrho} L \sqrt{\frac{(n+1)(2n+1)}{6n}} \quad \dots \dots \dots \quad (\text{B})^{24}$$

Moram da naglasim, da stvarno u praksi sa odstupanjem po formuli B) imamo rijetko posla. Kod teodolitnih vlakova se naime izravnanje kuteva provodi prije izravnjanja koordinata. Nesuglasica po formuli B) uopće ne nastupa u svome linearnom obliku. Iznimku čine vlaci, koji na svršetku nemaju smjernog priključka, pa se moraju izravnavati samo po koordinatama.

Uvrstimo li u formuli A): $m_B = 1,5$; $t = 2$; $t = 4$ (t. j. kao da se na početku i na kraju poligona mjeri po jedan odnosno po dva vezna azimuta); $s_B = \frac{L}{n} = 50 \text{ m}, 100 \text{ m}, 200 \text{ m}$. Dobivamo kod raznih L za q_B vrijednosti

u tablici X. Analogno za q_T po formuli B). Za komparaciju su q_B i q_T prikazani u slici 14 grafički kao ordinate iznad dužina L kao apscisa.

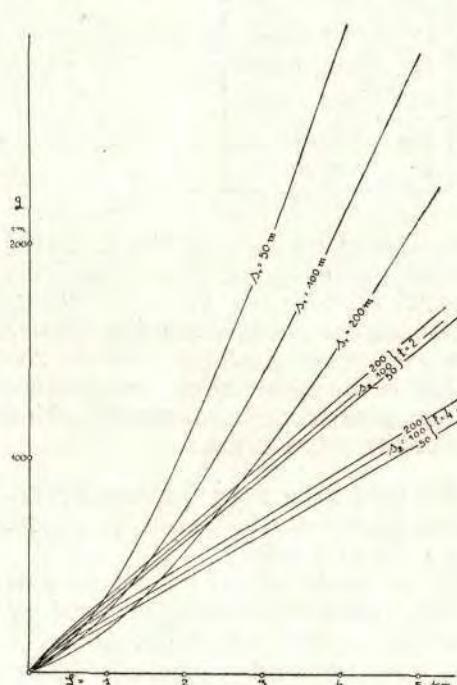
Tablica X.

L	$t = 4$			$t = 2$			$m_T = 30''$		
	s_B / m						s_T / m		
	50	100	200	50	100	200	50	100	200
	q_B / m						q_T / m		
km									
0,5	0,13	0,15	0,18	0,17	0,19	0,20	0,14	0,11	0,09
1,0	0,23	0,26	0,29	0,33	0,34	0,36	0,39	0,28	0,21
2,0	0,45	0,48	0,51	0,63	0,65	0,68	1,08	0,78	0,57
3,0	0,65	0,70	0,75	0,93	0,95	0,99	1,98	1,41	1,02
4,0	0,87	0,91	0,96	1,23	1,26	1,30	3,03	2,16	1,56
5,0	1,09	1,11	1,17	1,54	1,56	1,60	4,22	3,01	2,16
10,0	2,18	2,19	2,19	3,09	3,10	3,11	11,92	8,44	6,02

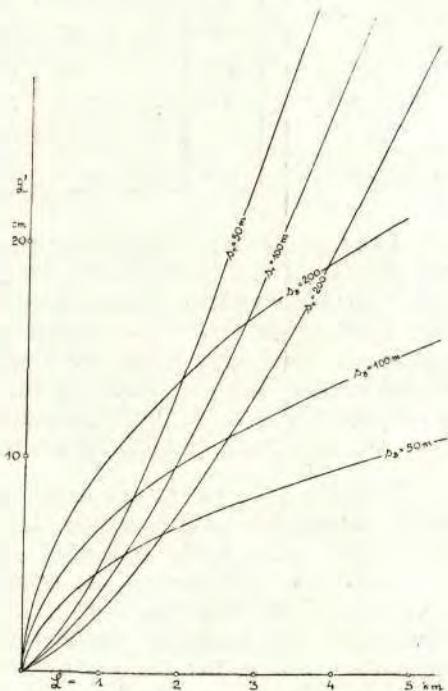
U sl. 14 na pr. vidimo, da krivulja q_T za $s_T = 50 \text{ m}$ siječe onu za q_B i $s_B = 50$ ($t = 4$) kod cca $L = 500 \text{ m}$. Dakle busolni vlak će pod tim okolnostima biti točniji od teodolitnog već kod dužine od cca 500 m. Krivulje q_T za $s_T = 50 \text{ m}$ i $s_T = 100 \text{ m}$ sijeku sve krivulje q_B u glavnom unutar 1,5 km dužine vlaka. Dakle ako je vlak duži od 1,5 km, a stranice oko

²⁴ U formulama A) i B) označuje n broj stranica, dočim je u izrazu $90''\sqrt{n}$ označavao broj kuteva.

50 do 100 m, busolni će vlak imati (naravno uz navedene pretpostavke) manje transverzalno odstupanje nego teodolitni. Zadnji presjek q_B ($s_B = 200$, $t = 2$) i q_T ($s_T = 200$) nastupa kod cca 3 km. Dakle, ako je vlak duži od cca 3 km, imat će pod navedenim pretpostavkama — mјeren busolom — u srednjem manje transverzalno odstupanje q nego li teodolitni vlak, i to u glavnom već bez obzira na dužinu stranica. Kad bi m_T bilo $60''$ nastupila bi u glavnom opća prednost busolnog pred teodolitnim vlakom već kod dužine vlaka od cca 1 km.

Slika 14

Slika 15

Predjimo na izravnate vlakove. Izravnanje neka se provodi po uobičajenoj metodi (raspodjela odstupanja na pojedine koordinatne razlike proporcionalno dužinama stranica).

Onda najveće linearne transverzalno odstupanje nakon izravnanja vjerojatno nastupa — kako je poznato — u sredini vlaka i u srednjem iznosi:

kod busole:

$$q'_B = \frac{1}{2} \frac{m_B}{\varrho} L \sqrt{\frac{1}{n}} \quad \dots \dots \dots \quad (C)$$

kod teodolita:

$$q'_T = \frac{m_T}{\varrho} L \sqrt{\frac{(n+1)^4 + 2(n+1)^2 - 3}{192 n^2 (n+1)}} \quad \dots \dots \quad (D)$$

Tablica XI.

L	s _B /m			s _T /m		
	50	100	200	50	100	200
	q' B			q' T		
km	cm	cm	cm	cm	cm	cm
0,5	3,4	4,8	6,9	1,9	1,6	1,5
1,0	4,8	6,9	9,7	5,1	3,9	3,2
2,0	6,9	9,8	13,8	13,8	10,0	7,7
3,0	8,5	12,0	17,3	24,1	18,1	13,5
4,0	9,8	13,8	19,6	37,0	27,6	20,2
5,0	10,9	15,5	21,8	53,3	37,8	27,9
10,0	15,5	21,8	30,8	149,5	106,5	76,6

Tablica XI daje pripadne vrijednosti numerički uz naše već navedene pretpostavke, dočim slika 15 grafički. Ordinate su u potonjoj slici risane u 10 puta većem mjerilu nego li u slici 14. Krivulja q_T ($s_T = 200 \text{ m}$) siječe krivulju q_B ($s_B = 50 \text{ m}$) kod apscise od cca 2 km. Poslije te apscise je $q_T > q_B$. Kod cca 4 km sijeće q_T ($s_T = 200 \text{ m}$) krivulju q_B ($s_B = 200 \text{ m}$), dakle kod vlakova dužih od cca 4 km su busolni vlakovi po opisanoj metodi već u glavnom općenito u prednosti pred teodolitnim vlacima. Kod $m_T = 60''$ nastupila bi ta opća prednost već kod cca 2 km.

Veličine q u tablici X su oko 6 do 8 puta veće nego li analogne veličine u tablici XI. Kod busole se taj odnos za $t = 2$ kreće između 3 i 20. Što je duži vlak, to je efekat izravnjanja veći.

Na kraju moram još da upozorim na jednu vrlo važnu prednost teodolitnih vlakova spram busolnih. Teodolitom mjereni vlaci se izravnaju (izjednačuju) zapravo u glavnom u direktape. Jedna je izravanjanje koordinata odnosno koordinatnih razlika. Kod busole nema zasebnog izravnjanja kuteva. Pogreške uslijed izmjere magnetskih azimuta zajedno sa pogreškama u dužinama proizvode završne nesuglasice. Pri tome naročito nepovoljno djeluju pogreške veznih azimuta. Te se pogreške dođušte izravnanjem posve eliminiraju, kako sam pokazao u studiji: »Transverzalna odstupanja u ispruženim busolnim vlacima pod uplivom neizbjježivih pogrešaka« (Šum. L. 1937.) ali ipak su završna linearna odstupanja prije izravnanja razmjerno velika, a velika odstupanja mogu da sakriju i koju grubu pogrešku. To znatno oslabljuje prednost dugačkih busolnih vlakova.

VI. DODATAK.

Kad sam gornji članak već svršio, primio sam članak H. Schweizer-a: Erfahrungen mit Bussolentheodoliten, Schweizerische Zeitschrift für Vermessungswesen 1939, u kome autor iznosi svoja očekivanja sa Wildovim busolnim teodolitom TO. Schweizer luči slučajne i sistematske pogreške. A) Slučajne. Iz očekivanja na nekoliko trigonometričkih točaka ocijenjuje srednju pogrešku pojedinog očekivanja sa cca 1°–3° (centezimalne minute), a srednju pogrešku aritmetičke sredine iz 3 očekivanja sa cca 1° što odgovara 0,54' (seksagezimalne minute). Iz toga bi se za srednju pogrešku iz dva

opažanja izračunalo $\pm 1,5^\circ = 0,8'$. To u glavnome odgovara mojim opažanjima na stacionarnom instrumentu. B) Sistematske pogreške Schweizer dijeli u:

- 1) sekularne periodske promjene,
- 2) godišnje periodske promjene,
- 3) dnevne periodske promjene,
- 4) nepravilne promjene,
- 5) upliv željeza i električnih vodova,
- 6) promjene deklinacije uslijed promjene geografskog položaja.

Prve četiri vrsti Schw. u glavnome samo spominje. Za promjene pod 3) iznosi prosječni grafikon za ljeto i zimu, pa veli: »pomoću tog dijagrama se mogu popravljati mjerena, koja se unutar dana izvode«. Ne razmatra točnost takove metode, za koju sam u gornjoj svojoj studiji spomenuo, da će ju drugom prilikom detaljnije promotriti.

Za promjene pod 4) Schw. kaže: »Upliv oluja se obično precjenjuje. Kod sasvim blize i jake oluje mogao sam konstatirati odstupanja od 15° i 22° , što ovisi o električnom naboju zemlje i atmosfere. Ali kod bljeska odstupi igla i za cijeli pa i za nekoliko stupnjeva. Kod udaljenih oluja mogao sam bez poteškoća raditi. Kod blizih sam i onako zbog kiše morao prestajati.«

Interesantna su Schweizerova opažanja o tome, kako željezo i električna struja djeluju na rad sa busolom. Pisac doslovce kaže:

»Opasno je mjeriti u blizini zgrada, blizini željeza, željezo-betonskih mostova i na cestama, u kojima ima željezni cijevi. Busolni teodolit nije instrumenat, koji bi se sa prednošću mogao upotrebljavati u gradovima i selima, osim, ako se ne mjeri metodom na preskok, već se instrumenat postavlja na svaku točku. Slijedeći pregled pokazuje, kako velika mogu da budu odstupanja i kako ih opservator teško može unaprijed da odredi:

» bodljikava žica, 30 cm udaljena od instrumenta	+ 500° odstupanja
» pod strehom kuće, 40 cm od vratiju, koja su željezom okovana	- 75° »
» pod strehom 20 cm od drvene stijene	+ 33° »
» vojnički nož 20 cm udaljen	+ 64° »
» limena kutija 20 cm udaljena	+ 112° »
» na željeznom mostu	- 354° »

»Štetno djeluju i mali gvozdeni predmeti u blizini instrumenta.«

Za električne vodove sa izmjeničnom strujom Schweizer kaže:

»struja od 220 Volta sa frekvencijom 40/sek. nije djelovala na 10 cm udaljen instrumenat;

»točno na sredini između tračnica električne željeznice ispod električnog voda sa 15.000 Volta napetosti nije bilo odstupanja;«

»30 m od voda visoke napetosti sa 3 žice po 45.000 Volti bilo je odstupanje + 409°. To odstupanje ponajviše svodim (kaže autor) na željezni stup, koji je bio 40 m udaljen.«

Mjerjenjem u pravcu okomitom na vod jake struje i u pravcu voda Schweizer je konstatirao, da je upliv stupova, koji nose vodove veći od upliva same izmjenične struje. Kaže, da se bez bojazni može približiti vodu do na 100 m, ako su stupovi maleni, a do na 250 m, ako se radi o zemaljskom velikom vodu sa jakim stupovima.

Dalje u svojoj raspravi Schweizer kratko uspoređuje teodolitne sa busolnim viacima. Za poređenje upotrebljava konvencionalne približne formule:

$$\text{za teodolit } q_T = \frac{m}{\varrho \sqrt{3}} \sqrt{\frac{L^3}{s}} \quad \text{busolu: } q_B = \frac{m}{\varrho} \sqrt{Ls}$$

Naše formule B) i A) se svode na ove na slijedeći način. Formula B) uz pretpostavku, da se jedinice u brojniku zanemare, dakle umjesto $(n+1)$ i $(2n+1)$ da se

uzme n i $2n$, dočim formula A) uz pretpostavku, da su vezni azimuti posve bespogrešni, što nije opravdano, kako sam pokazao u studiji: »Srednja transverzalna odstupanja u ispruženim busolnim vlacima pod uplivom neizbjegljivih pogrešaka«, Šumarski List 1937.

Nadalje Schweizer iznosi završna linearna odstupanja u nekoliko konkretnih busolnih poligonskih vlakova, koji su izmjereni prilikom fotogrametričnog premjera općine Fühli u Švicarskoj:

Dužina vlaka	Broj stranica	Srednja dužina stranica	Završno odstupanje	Dozvoljeno odstupanje
140 m	5	28	0,5 m	1,1 m
360	11	33	0,8	1,7
490	8	61	0,1	2,0
570	8	71	0,4	2,1
720	16	45	1,0	2,3
780	20	39	0,5	2,4
880	12	73	0,4	2,6
980	30	33	0,9	2,7
1108	27	42	1,5	2,9
1200	31	39	2,0	3,0
1640	37	45	1,9	3,4

Odstupanja su veća nego što odgovara našoj formuli A), a pogotovo veća, nego što odgovara formuli $\frac{m}{\varrho} \sqrt{Ls}$. Razlog je u dužinskim pogreškama, koje se u poligonima kombiniraju sa pogreškama u kutevima (azimutima) i zajedno proizvode završna linearna odstupanja. Premda Schweizer nije izričito spomenuo, kako su u citiranim poligonima mjerene stranice, ipak izgleda, da su mjerene optički uz konstantu 50.

ZUSAMMENFASSUNG.

Die schwächste Seite der konventionellen Bussoleninstrumente ist die verhältnismässig geringe Genauigkeit der Nadelablesungen. Mit der Wildischen Bussole TO ist dieses beseitigt. Damit treten aber die Schwankungen der magnetischen Missweisung in den Vordergrund. Der Verfasser versucht diese mit Betrachtungen an zwei Instrumenten zu eliminieren. Das eine Instrument ist mobil, mit ihm werden Bussolenzüge bemessen, das andere Instrument aber stationiert, mit ihm werden Schwankungen der Missweisung registriert. Aus cca 15 ausgestreckten Bussolenzügen gewann so der Verfasser (für Betrachtungen in zwei Fernrohrlagen) als mittleren Fehler eines Richtungswinkels cca $1.5'$. Mit diesem mittlerem Fehler und einem Fehler von cca $30''$ in den Theodolitzügen wird die Vergleichung der Querabweichungen der Bussolenzüge und der Theodolitzüge vollzogen.

Die Methode mit zwei Instrumenten sollte weiter geprüft werden in verschiedenen Lokalitäten und mehreren Zügen.

Dr. Ing. ZLATKO VAJDA, Zagreb:

OSNIVANJE ŠUMSKO-GOSPODARSKIH OBLASTI

GRÜNDUNG FORSTWIRTSCHAFTLICHER GEBIETE

Svaka veća država obuhvaća u svojim granicama područja, koja se po biljnem obrastu svojih površina te po svojoj gospodarskoj strukturi i vrijednosti, međusobno znatno razlikuju. Jedna područja obiluju agrarnim proizvodima, druga su bogata drvom, a u trećima su velike površine Krša, pjeska i neplodnoga tla. Tu raznolikost uzrokuju mnogi faktori, kao što su: geološki sastav, vrsta i dobrota tla, klima, način gospodarenja i drugo. Ta je raznolikost uzrok, da nije moguće za čitavo područje države voditi jedinstvenu gospodarsku politiku, a niti se za čitava ta područja mogu poduzimati i propisivati jednolične gospodarske mjere. Dok je u jednom kraju jedan postupak koristan, taj isti postupak može u drugom kraju djelovati štetno, jer su tu ekološke i gospodarske prilike sasvim opriječne. Stoga bi, za pravilno vođenje i napredak narodnog gospodarstva, bilo korisno, da se državnopodručje razdieli na manje oblasti, koje bi, po vrsti biljnog obrasta svoje površine kao i posvojioj gospodarskoj strukturi i proizvodnji, činile barem približno prirodnu cjelinu. Sa stanovišta šumske proizvodnje ovakova bi razdioba bila od posebne važnosti, jer bi se u svakoj takvoj šumsko-gospodarskoj oblasti mogle provoditi one šumsko-gospodarske mjere, koje joj, obzirom na njezinu gospodarsku strukturu i potrebe, najbolje odgovaraju. Zakon o šumama može dati samo opće norme šumskog gospodarstva, dok svaka zaokružena oblast, obzirom na svoje posebne prilike, zahtijeva, u skladu s tim prilikama, šumsko-gospodarske i šumsko-političke mjere, koje — razumije se — ne bi bile u protivnosti s općim zakonskim propisima.

Najvažniji pripravni rad za osnivanje projektiranih šumskih oblasti bio bi sabiranje točnih brojidelnih podataka, koji bi se mogli razvrstati u tri glavne skupine:

1. Podaci o čimbenicima šumske proizvodnje.
2. Podaci o čimbenicima potrošnje i potrebe na šumskim proizvodima.
3. Podaci o čimbenicima transporta šumskih proizvoda od mjesta proizvodnje do mjesta prerade i potrošnje.

Svaka od te tri skupine podataka od odlučne je važnosti po šumsko-gospodarski karakter pojedine od zasnovanih šumskih oblasti.

Osnovne jedinice, za koje bi se ti brojidelni podaci sabirali, mogući bi ostati površine sadašnjih upravnih kotareva, za koje je već danas uređeno sabiranje nekih od navedenih podataka — samo bi trebalo provesti njihovu sustavnu reviziju i upotpuniti ih, jer je u mnogim slučajevima točnost dvojbena, a i grijeske znaju biti tako velike, da ne mogu služiti za stvaranje potrebnih zaključaka. Za svako područje današnjeg kotara kao upravne jedinice bilo bi potrebno imati točne podatke ne samo o ukupnoj površini šuma, koja je po zakonom o šumama tako klasificirana, već i točne

podatke o površini šuma, s kojima se može računati kao šumsko-gospodarskim objektom za racionalno iskorišćavanje u granicama stvarnog priroda, barem sljedećih 20 godina. Od bitne su važnosti ne samo svi čimbenici šumske proizvodnje, već i svi čimbenici potrošnje šumskih proizvoda, kamo spadaju sve mjestne potrebe stanovništva na drvetu, te potrebe velerabta i trgovачkih poduzeća. S tim u savezu treba znati i broj seljačkih domova, gradskih domova, broj pilana, velerabtnih uređaja i t. d., te ustanoviti njihovu godišnju potrebu drveta.

Važni su i čimbenici treće skupine, jer je za namirivanje potrebe drveta odlučno, da li ima dovoljno puteva i prometnih sredstava, kojima se drvo može prevesti od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje i prerade, jer, ako te površine šumske proizvodnje ostaju u dogledno vrijeme zatvorene, onda se ne može prirast njihovih drvnih masa, ma kako on velik bio, uzeti kod šumsko-gospodarske politike toga kraja u obzir tako dugo, dok ne budu izgradena potrebna prometna sredstva, kojima će biti omogućena oprema drveta na mjesto potrošnje. Tako će biti slučajeva, da će neka šumska oblast, koja bi obzirom na zbiljni prirast na drvu trebala biti aktivna, ipak biti pasivna, jer se zbog pomanjkanja izvoznih puteva raspoložive drvene mase ne mogu prevesti na mjesto potrošnje.

Tek kada se po ovim principima za svaku jedinicu ustanove točni brojidbeni podaci, moći će se skupiti u već šumske oblasti one jedinice, koje su po vrsti drveta, načinu gospodarenja, klimi, sastavu tla i t. d. međusobno jednak ili slične. Više takovih jedinica, kotareva, činit će jedno zaokruženo područje t. j. jednu šumsku proizvodnu oblast, za koju će se tada moći točno i sa potpunom sigurnošću zaključiti, u kakvom međusobnom odnosu stoje drvene mase, koje se u njezinim šumama mogu godišnje po principima racionalnog gospodarenja posjeći i iskoristiti — prema potrebi i stvarnoj potrošnji drveta u toj oblasti.

Time, što će se u svakoj oblasti ustanoviti površine onih sastojina, s kojima će se narednih 20 godina moći racionalno gospodariti i te površine razlučiti od onih, čije je stanje danas takovo, da se one u dogledno vrijeme ne mogu uzeti u obzir za bilo kakovo iskorišćenje drvnih masa, moći će se za svaku oblast stvoriti prava slika današnjeg stanja šuma i šumskog gospodarstva te oblasti, te će se znati i moći primijeniti one šumsko-gospodarske i šumsko-političke mјere, koje će biti za promicanje šumskog gospodarstva u toj oblasti najprikladnije.

Da bi se provedba šumsko-političkih mјera ovog karaktera mogla uspješno vršiti preko upravnih vlasti, t. j. preko kotareva i novo osnovanih velikih župa, bilo bi dobro i korisno, kada bi se vanjske međe onih župa, koje čine jednu prirodnu gospodarsku cjelinu, poklapale s međama zasnovanimi šumsko-gospodarskim proizvodnim oblastima. Sa predradnjama oko osnivanja tih šumskih oblasti i određivanja njihovih međa valjalo bi što prije započeti.

Kod ovoga bi posla mogla dobro doći saradnja ministarstva za seljačko gospodarstvo tako, da prirodne oblasti šumske proizvodnje čine zaokruženu cjelinu t. j. da te oblasti budu po mogućnosti što točnije razlučene od pretežno i čisto agrarnih oblasti.

Kod stvaranja prirodnih šumskih oblasti imalo bi služiti kao glavni kriterij: prirodno rasprostranjenje glavne vrste drveća ili pak onih vrsta, koje prevladavaju, zatim klima te konfiguracija tla. Pri tom razgraničenju dogadat će se, da se granice sadašnjih upravnih teritorijalnih jedinica t. j.

kotareva odnosno župa, ne će uvijek poklapati s prirodnom granicom šumskih oblasti. Pošto se ovaj posao kod nas prvi put radi, bilo bi najidejnije, da se svagdje, gdjegod je to moguće, granice onih kotareva, koje presijecaju međe prirodnih oblasti, isprave tako, da jedan kotar ne leži u dvije različite šumske prirodne oblasti. Razumljivo je, da se to ne bi moglo svagdje provesti, pa bi se u mnogo slučajeva moralno naći neko kompromisno rješenje. Kada bi se ovaj posao pravilno izvršio, onda bi se moglo lako izvesti i grupiranje župa u prirodne šumske oblasti.

Obzirom na spomenuti odnošaj proizvodnje drvne mase prema potrošnji i potrebi drvnih proizvoda na području pojedine šumske oblasti, imali bismo tri vrsti šumskih oblasti:

1. aktivne šumske oblasti,
2. ravnotežene šumske oblasti i
3. pasivne šumske oblasti.

Među aktivne šumske oblasti spadale bi sve one, u kojima prirast drveta, koji se stvarno godišnje iskorišćuje, ne samo što podmira svu potrebu seljačkih domova, gradova pilana i trgovina drvom, već tu potrebu daleko nadmašuje. Iz tih bi se oblasti stanovita količina drveta mogla izvoziti, a pilanski veleobrt u njima povećati.

Među ravnotežene šumske oblasti spadale bi sve one, u kojima stvarno iskorišćeni godišnji prirast upravo pokriva svu potrebu i potrošnju drveta u toj oblasti.

Pasivne šumske oblasti bile bi sve one, u kojima je stvarno iskorišćeni godišnji prirast tako malen, da se s njim ne može pokriti potreba na području te oblasti, pa se manjak na potrebnom drvu mora uvoziti.

U ovako stvorenim šumskim oblastima ne bi bilo teško voditi pravilnu šumsko-gospodarsku politiku, koja bi odgovarala karakteru pojedine oblasti.

U svim onim velikim župama, koje bi sačinjavale takovu šumsko-gospodarsku oblast, bilo bi moguće da se ne samo propišu, već da se po određenom planu i provedu takove šumsko-političke mјere, kojima bi se moglo trajno djelovati na promicanje šumskog gospodarstva čitave te šumsko-gospodarske oblasti. Nemoguće je to tražiti od središnje državne vlasti, koja može voditi brigu samo o općim smjernicama šumskog gospodarstva i šumske politike, koje mogu vrijediti za čitavo državno područje.

Na taj će način biti omogućeno, da šumsko gospodarstvo u svakoj oblasti odnosno velikoj župi dade maksimum koristi, koju obzirom na prirodni karakter te oblasti može dati, dok će se za šumsko gospodarstvo čitave države, kao rezultantu šumskog gospodarenja svih oblasti, moći ustanoviti pravilne opće smjernice.

ZUSAMMENFASSUNG.

Der Verfasser legt die Notwendigkeit einer Teilung des staatlichen Bereiches in forstwirtschaftliche Gebiete dar, welche hinsichtlich des Bodens, des Klimas, der Pflanzenbewachung und der Wirtschaftsart eine Einheit bilden würden. Er führt weiter die Prinzipien, nach denen diese Verteilung durchgeführt werden sollte, aus, sowie auch den Nutzen, welcher für die plamässige Forstwirtschaft daraus entstehen würde. Um zum Ziele des forstwirtschaftlichen Fortschrittes in diesen Gebieten einheitliche forstpolitische Massnahmen durchführen zu können, schlägt er zuletzt die Gruppierung der Grossgespannschaften in die projektierten forstwirtschaftlichen Gebiete vor.

Der Verfasser

ING. LAVOSLAV LOGER, ZAGREB:

PRILOG K PITANJU ODVODNJAVA U ŠUMAMA DONJE POSAVINE

EIN BEITRAG ZUR ENTWÄSSERUNGSFRAGE IN DEN WÄLDERN DES UNTEREN SAVEGEBIETES

1.

Šume Donje Posavine nalaze se najvećim dijelom u poplavnom području rijeke Save i njezinih pritoka — Bosuta s Bidjem, Spačvom i Studvom. Svake je godine veći dio tih šuma više ili manje poplavljen. Poplave dolaze u proljeće, u vrijeme, kad su tamno oborine najobilnije, a recipijenti nisu kadri u kratko vrijeme odvesti vodu Bidjem i Bosutom u Savu. Ovakove poplave za veći dio poplavljenih šuma nisu na štetu, jer voda sa toga zemljišta otječe, čim za to pruži mogućnost Bidj i Bosut, da klesne voda ne stagnira pa nije ni na štetu. Sto više, muljem, koji donosi, djubri tlo i time koristi tlu i šumi.

Druga je stvar s barama u tom području, koje su stari vodotoci Save i Bosuta. (Vjerojatno je i Bosut stari vodotok Save, no to nije posve sigurno. Za to govori činjenica, da početak Bosuta počinje od same Save između Županje i sela Štitara, u koji se kod Cerne uliva Bidj). Te bare, naime, zalije voda, a pošto nemaju izlaza do Save i Bosuta, ostaje voda u njima do kasnog ljeta (neke niti ne presuše), pa su time velike površine oduzete kulturi.

Sličan je slučaj i s tanjurastim depresijama, koje dobroj dijelom nemaju podpuni karakter bara, ali zbog vode, koja na njima duže vremena stagnira, obaljen im je bonitet s prvog, koji bi im zapravo pripadao, na najlošiji. Te depresije su često neznatno niže od okolnog zemljišta, ali ipak toliko, da se u njima duže vremena zadrži voda, pošto je zasićena zemlja ne može dovoljno brzo upiti, a ne može je ni ispariti.

2.

Upoznavši tako uzroke zamočvarenja, javlja se pitanje odstranjenja tih uzroka. U velikoj većini slučajeva nema nikakovih poteškoća pronaći put (trasu) kanala, da se voda izvede, jer danas u doba provedenih mnogih komadasacija i s tim u vezi kanalizacija poljoprivrednog zemljišta, koje se nalazi oko šume, ima dosta recipijenata (kanala), koji mogu tu vodu odvesti u Bosut ili u Savu, kao u glavne recipijente.

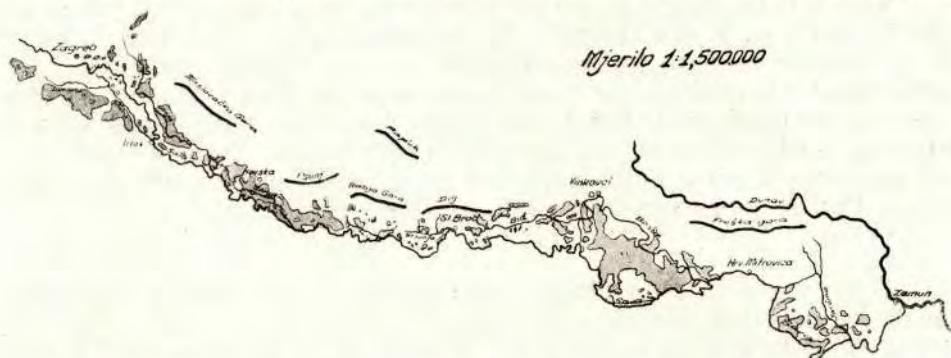
Problemi nastaju tamo, gdje se Sava ili Bosut s pritocima nalaze daleko, te se odvodnja neke manje površine dovodi u pitanje zbog velikih troškova (radi velike duljine), koji nisu u razmjeru s koristima. U slučajevima velikih udaljenosti od površine, koju treba odvodniti, do recipijenta, dolazi još često u pitanje pad nivelete, uslijed male — često gotovo nikakove — visinske razlike izmedju recipijenta i te površine.

U prvom slučaju treba u projekt odvodnje male površine uvući odvodnju i drugih površina, koje su u blizini odabranog recipijenta. Ako je to

moguće i ako takovih površina zaista ima, a redovito ih ima — ako nema baš bara, ima već spomenutih depresija — onda je takav problem riješen, jer je postignuti cilj — odvodnja te poboljšanje tla — u razmjeru s uloženim troškovima.

U drugom slučaju, kad su male i gotovo nikakove razlike između visine površine, koju treba odvodniti, i recipijenta, a što nastaje najčešće kod veće udaljenosti jednog od drugoga, ne preostaje ništa drugo, nego ostati kod pada, kakav je moguć, pa makar se on približio i horizontali, te izvesti kanale sa potrebnim profilom, jer će voda sa zemljišta, koja se odvodnjuje, uslijed vlastite težine — ipak otjecati. U takovom je slučaju važno uzdržavati kanal čist i bez rastlina, da ništa ne zaustavlja vodu u opadanju.

Poseban je slučaj, ako *zamočvarenje* nastane uslijed slijevanja s uzvisine. Ti slučajevi nastaju u Donjoj Posavini pod Dili-gorom i njegovim ograncima. U takovim slučajevima

Šume u poplavnom području rijeke Save sa glavnim odplavnim recipijentima.

treba kanal položiti s maksimalno dozvoljenim padom imajući pred očima fizička svojstva tla, u kojem se kanal ima kopati, te brzinu vode, koja će se unjemu kretati — i to s mjerom slojnice (lateralni kanali), a nikako okomito na njih, jer bi to iziskivalo ugradnju mnoštva dorbo izgradjenih stepenica, dakle vrlo skupih objekata. Osim toga ne bi bio u podpunosti postignut cilj, pošto takav kanal ne bi sabirao vodu s većega, već s vrlo maloga prostora, i prema tome ne bi bio od veće koristi, a izvedba bi bila vrlo skupa i kanal bi se teško uzdržavao.

Kod svih tih kanala radi se samo o odvodjenju vode sabrane na tlu, a ne o većem snižavanju podzemne razine vode. Često je to i nemoguće izvesti radi uslova, koje postavlja visina recipijenta; moguće je jedino onda, kad površina, koju treba odvodniti odnosno kojoj treba sniziti podzemnu rassinu vode, leži dovoljno visoko nad recipijentom. No snižavanje podzemne razine vode za šumu je često opasno, naročito u nešto starijim sastojinama, kod kojih je drveće svoje korijenje već gotovo do podpunosti razvilo. Snižena razina vode zahtijeva naime i promjenu u razvitu korijena, odnosno njegov ponovni porast za vodom. A to često uslijed poodmakle starosti stabala više nije moguće, pa dolazi do sušenja sastojine.

Kod sastavljanja projekata odvodnje ne valja se prenaglići, naročito kod prostranijih depresija, gdje treba osnovati cijele sisteme kanala (drenažu), ne treba izvesti odmah sve kanale i sisalice za koje, izgleda, da su

potrebne, već valja izvesti jedan dio, pošto će se za kratko vrijeme vidjeti naročito po promjeni vrsta bilja, u prvom redu po nestanku raznih kiselih trava — da li je izведен dovoljan broj kanala. Ako nije, lako će se poslije izvesti, gdje se pokaže, da je potrebno.

3.

Nakon izvedbe kanalizacije potrebno je brinuti se o stalnom čišćenju kanala. Ako se čišćenje ne provodi sistematski, na kanalima izraste razni korov i drveće, koje prijeti uredno otjecanje vode i kasnije uzrokuje velike troškove radi čišćenja, zahtijeva nova snimanja pa krčenja korijena i žilja, — a to je sve vrlo skupo.

Da se omogući uredno čišćenje kanala, koje će biti od trajne koristi; potrebno je na manjim udaljenostima ukopati betonske stupce u visini nivete, tako, da se izmedju njih pomoću križeva može određivati razina, jer time odpada kod čišćenja svaki naročiti stručni posao odnosno nivelliranje.

Kod kanala, kojima je potrebno mijenjati pad, valja paziti, da se na nekom mjestu ne bi pad smanjio. Na mjestima, gdje se pad smanji, kanal će se zamuljiti — naročito za jakih kiša — a to iziskuje stalno čišćenje, dakle povećanje troškova za uzdržavanje, a to povećava opasnost od propale vode sa nanosom iz kanala na okolno zemljište, koje je pod raznom kulturom. Dakle uzrokuje oštećenje kulturnih biljaka. To vrijedi naročito kod spomenutih lateralnih kanala, kod kojih je mijenjanje pada često potrebno. Pad se može samo povećati, a nikako smanjivati.

*

Ovo su glavna obća pitanja, koja dolaze u obzir kod projektiranja kanala za odvodnju šumskog zemljišta Donje Posavine. Tehnička strana ne iziskuje nikakovo naročito iskustvo, te se izvodi po uobičajenim načelima.

Vrlo su slični položaji u gornjem dijelu Posavine, pa prema tome i uslovi odvodnje tamošnjeg šumskog zemljišta, jer ulogu odvodnog recipijenta Bidja s Bosutom u Donjoj Posavini, u gornjim dijelovima uzimaju Mrsunja, Crnac, Strug, Lonja s lijeve, a Odra s Lomnicom s desne strane Save, dakako, svaka za svoje područje.

S velikim radovima, koji se obavljaju radi isušivanja Jelas-, Crnac- i Lonjskog polja, stvoriti će se izgradnjom raznih kanala, budućih recipijenata, vrlo mnogo povoljnih uslova za odvodnju i šumskih površina, koje se onuda nalaze, jer se često pitanje pronalaženja odvodnog recipijenta, ujedno i pitanje odvodnje stanovite površine.

ZUSAMMENFASSUNG.

Der Verfasser, welcher sich mehrere Jahre hindurch in den Wäldern des Savegebietes vorzugsweise mit Entwässerungsarbeiten beschäftigte, stellt die Hauptprinzipien dieser Arbeiten dar.

Die Redaction.

SAOPĆENJA

ZAKONSKA ODREDBA

(1056)

o prestanku krajiskih imovnih obćina.

§ 1.

Krajiske imovne obćine prestaju postojati.

§ 2.

Sva nepokretna i pokretna imovina krajiskih imovnih obćina prelazi u vlastničtvu Nezavisne Države Hrvatske, Nezavisna Država Hrvatska preuzima i sve obveze krajiskih imovnih obćina uz ograničenje u § 4. ove zakonske odredbe.

§ 3.

Do donošenja zakonske odredbe o obskrbi pučanstva šumskim proizvodima obiskrbljivat će se seljaci na području krajiskih imovnih obćina šumskim proizvodima iz državnih šuma prema prihodnoj sposobnosti tih šuma i uz uvjete, koje će propisati ministar šumarstva i rudarstva.

§ 4.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da u svakom pojedinom slučaju odredi, kome će se, kako i uz koje uvjete izplaćivati do sada neizplaćene plaće i mirovine.

§ 5.

Kotarski sudovi kao grunтовne oblasti izvršit će ureda radi odmah prienos prava vlastničtva nekretnina krajiskih imovnih obćina na ime Nezavisne Države Hrvatske — ministarstvo šumarstva i rudarstva — i ujedno provesti brisanje svih prava, uknjiženih u korist državnog erara bivše Kraljevine Jugoslavije, kao i prava, uknjiženih u korist bivših banovina bez plaćanja ikakve pristojbe.

§ 6.

Mirovinska zaklada činovnika imovnih obćina ima se u cijelosti predati postojećoj mirovinskoj zakladi državnih službenika.

§ 7.

Danom stupanja na snagu ove zakonske odredbe prestaju vriediti svi zakoni, naredbe, naputci i ostali propisi, koji su protivni ovoj zakonskoj odredbi.

§ 8.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da daje mjerodavna tumačenja ove zakonske odredbe.

§ 9.

Provjeda ove zakonske odredbe povjerava se ministru šumarstva i rudarstva.

§ 10.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 19. studenoga 1941.

Poglavnik

Nezavisne Države Hrvatske:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

Ministar šumarstva i rudarstva:

Ing. Ivica Frković, v. r.

Državni rizničar:

Dr. Vladimir Košak v. r.

Ministar pravosudja i bogoštovlja:

Dr. Mirkо Puk, v. r.

OBRAZLOŽENJE

Zakonskom odredbom o prestanku krajiskih imovnih obćina skida se s dnevnog reda jedno pitanje, koje je od početka obstanka imovnih obćina, a osobito u posljednjih dvadeset — trideset godina, bilo neprestano otvoreno, i o kojem se vrlo često javno razpravljalo.

Kad je razvojačena Vojna Krajina, donesen je godine 1871. zakon o odkupu prava na drvo, pašu i uobće na šumske proizvode, koje su upravo imali krajiski stavnici u državnim šumama u Vojnoj Krajini.

Poslije toga stvorene s zakonom od godine 1873. Krajiske imovne obćine i to tako, da je jedna polovina šuma ostala u vlastništvu države, a druga je predana krajiskicima, da iz tih dodijeljenih šuma trajno pokrivaju svoje potrebe. Prema tome je stvaranjem imovnih obćina bio razriješen svoje vrste feudalni odnos, koji je postao između krajisknika i vojnih vlasti. Stvaranjem imovnih obćina nastao je dvojaki šumski posjed: na jednoj strani posjed države, kojim su upravljale najprije vojne oblasti a kasnije ministarstvo poljodjelstva, i na drugoj strani posjed imovnih obćina, koje su njime gospodarile autonomno pod nadzorom Hrvatske zemaljske vlade u Zagrebu.

Prilikom dodjeljivanja šuma imovnim obćinama, t. j. prilikom segregacije — valjalo je imovnim obćinama, dodieliti šumske površine, koje će svojom proizvodnjom biti u stanju, da godišnje daju toliko drveta, koliko će biti potrebno krajiskicima, i osim toga davati toliko drva, da svake godine bude na razpolaganju stanova količina drveta, koje će se unovčiti za pokrivanje raznolikih izdataka, koji su vezani s upravom. Razumljivo je, da je valjalo misliti s jedne strane na trajnu proizvodnju šumskih proizvoda, a s druge strane na potrebe krajisknika, imajući pred očima, da će se i njihov broj, a prema tome i njihove potrebe umnožavati.

Da se načelno tako i mislilo, dokazom su odredbe u spomenutom zakonu iz 1873., gdje se predviđaju i razpoložbe sa suviškom, koji će imovnim obćinama preostati iza namirenja redovitih izdataka. Prema tome bili su svi pravoužitnici imovnih obćina uvjereni, da će površina šuma, koja je dodijeljena pojedinoj imovnoj obćini, biti dovoljna, da u punoj mjeri pokrije prije svega sve potrebe pravoužitnika, jer je zakonom bilo predviđeno, na što se sve imaju trošiti suvišći.

Međutim već u samom početku, pa i kod stvaranja imovnih obćina, pojavile su se poteškoće, koje su se kroz minulih sedamdeset godina njihova obstanka sve više povećavale tako, da su dovele do stanja, koje je postalo neodrživo u punom smislu te riječi. Razloge za te poteškoće nalazimo s jedne strane u samom postupku, kako su se stvarale imovne obćine, a s druge strane u događajima, koji su se zbili u minulih sedamdeset godina.

Odmah po stvaranju imovnih obćina ustanovilo se ovo:

1. Imovnim obćinama dodijeljene šume nisu ni izdaleka bile dovoljne, da i pored najboljeg gospodarenja pokrivaju trajne potrebe pravoužitnika i sve izdatke, koji su s upravom šuma vezani.

2. Šume, dodijeljene imovnim obćinama bile su u vrlo mnogo slučajeva u neposrednoj blizini naselja ili između sela tako, da su se nalazile na trajnom pogazu i ljudi i stoke, i nije ih bilo moguće ni uz sve napore sačuvati, da bi davale barem približno normalnu proizvodnju, a naročito ih nije bilo moguće čuvati u posljednje dvadeset i tri godine, kad se demagogijom i nesavjesnim radom protuhrvatskih vlasti nastojalo uništiti sve ono, što bi moglo hrvatskom narodu biti od koristi.

3. Razpored dobnih razreda, koji je jedan od glavnih uvjeta za trajno namirivanje potreba, bio je u šumama, koje su prilikom segregacije pripale imovnim obćinama, u najviše slučajeva daleko od normalnog, jer je bilo i suviše starih šuma, koje su smatrane doraslima za sječu i kojih se sječa obrazlagala upravo s tom dorastlošću.

Posljedica je bila, da su te stare šume u razmijerno kratko vrieme posječene, a od novca su stvorene tzv. nepotrošive glavnice, koje su propale. Na mjestu starih šuma nastadoše mlade, koje su danas još daleko od zrelosti.

Na temelju ovih činjenica vidjelo se već u samom početku, da imovne obćine ne će biti u stanju trajno zadovoljavati potrebe pravoužitnika.

Naročito se vidjelo, da će imovne obćine vrlo težko, a mnoge i vrlo kratko vrieme, moći snositi troškove uprave.

U saveznu s time donesen je već godine 1881. zakon, koji propisuje, da članovi imovne obćine, pravoužitnici, imaju pravo na užitak samo u onim granicama, koliko šuma može godišnje dati, imajući pred očima i trajne potrebe i njihovo trajno zadovoljenje, a osim toga je tim zakonom određeno, da članovi-pravoužitnici imovne obćine moraju plaćati određenu šumsku pristojbu za proizvode, koje primaju u naravi iz šuma imovne obćine, ako imovne obćine ne bi imale iz svojih šuma toliko prihoda, koliko je potrebno, da se plati državni porez, občinski namet i drugi troškovi uprave.

Valja iztaći, da lička imovna obćina nije ni stvorena, jer su pravoužitnici te imovne općine osjetili, da im dodieljena površina šuma neće biti dovoljna već u najблиjoj budućnosti, odnosno da dodieljena šuma ne će moći podnositi sve terete uprave.

Kroz minulih sedamdeset godina nastale su i nove poteškoće, koje se mogu sažeti u ovome:

1. Od unovčenih starih šuma stvorile su imovne obćine svoje nepotrošive novčane glavnice, t. j. obratile su glavnici, koja je bila u šumama i u drvetu, u novčanu glavnici, dotično u vrednostne papire bivše Austro-Ugarske, a ta je glavnica iznosila u današnjoj vrednosti daleko preko pola milijarde Kuna. S prihodom tih glavnica odnosno vrednostnih papira mislile su imovne obćine, da će pokrivati svoje potrebe, dok za sjeću ne dorastu mlađe šume.

Slomom Austro-Ugarske propala je i vrednost ovih vrednostnih papira.

2. Za vrieme svjetskog rata 1914.-1918. morale su sve imovne obćine dati državi velik ratni zajam. U današnjoj vrednosti daleko preko dviesta milijuna Kuna.

Slomom Austro-Ugarske propao je i taj zajam.

3. Poslije svjetskog rata propalo je imovnim občinama mnogo gotovine u nesolidnim novčanim zavodima.

4. I danas se još nalazi nekoliko milijuna Kuna gotovine imovnih obćina zaledeno u novčanim zavodima, koji su pod zaštitom.

5. Godine 1922. podržavljena je uprava imovnih obćina, što je imalo za posljedicu između ostalih zala i povećanje izdataka, koji su nametani na imovne obćine bez ikakva pitanja. Tu su u prvom redu ogromni osobni izdatci, koji nisu služili promicanju probitaka imovnih obćina, nego protuhrvatskim ciljevima.

6. Smatrajući imovne obćine velikim posjedom, ma da su članovi imovnih obćina, pravoužitnici, skoro izključivo seljaci, porezne su vlasti kroz više od dvadeset godina obtorećivale imovne obćine tolikim poreznim teretima, da ih nisu mogle ni one bolje stopeće podnositi. Do kraja godine 1940. iznose zaduženja i. o. s naslova javnih dača oko 25 milijuna Kuna. Od toga odpada na ogulinsku imovnu obćinu preko 6 milijuna, na otočku skoro 8 milijuna a na gjurjevačku skoro 7 milijuna.

7. Poslije godine 1918. često su se mjenjale ciene drvetu i padale izpod predratnih cien. Radi toga nisu se unovčenjem drveta iznesenog na prodaju mogla u vrlo mnogo slučajeva namaknuti novčana sredstva, kojima bi se mogle pokrivati potrebe imovnih obćina, a u prvom redu upravni troškovi, a najmanje investicije za promicanje gospodarstva. To su osjetile slabije imovne obćine, na prvom mjestu otočka i ogulinska, već 1926. godine, pa su od toga vremena stalno pasivne. Godine

1930. stanje se još više pogoršava. Gospodarska i finansijska kriza, a s njome veza i stagnacija na drvnom tržištu, ima za posljedicu, da pored otočke i ogulinske imovne obćine postaju podpuno pasivne i imovne obćine gjurgjevačka i slunjska, te I. i II. banska. Život u šest imovnih obćina postaje vrlo težak, one ne mogu udovjavati niti najosnovnijim svojim obvezama, a da se ne zadužuju, odnosno da ne diraju u svoju osnovnu glavnicu, što je za potrajanost šumskog gospodarenja najteže. Službenici ovih imovnih obćina ne dobivaju uredno svoje plaće od 1926. godine, pa imo imovnih obćina, koje svojim službenicima duguju za plaće i oko dvadeset milijuna Kuna tako, te je dug imovnih obćina samo s toga naslova iznosio do kraja 1940. godine preko šezdeset milijuna Kuna, osim duga na porezu i drugim obvezama.

Ovakav odnos imovnih obćina prema osoblju ima svoje daljnje težke posljedice, koje dolaze do izražaja na šumi: neplaćeno lugarsko osoblje ne vrši svoje službe kako treba, pa se šume iz dana u dan sve više uništavaju, stvaraju se goleti i narodni imetak propada.

U novije vrieme osjeća se težko stanje i kod tzv. bolje stojećih imovnih obćina, među koje spadaju u prvom redu imovne obćine brodska i petrovaradinska. I kod njih su osobni izdatci, prouzrokovani nesavjestnom osobnom politikom tudičkih vlada, i svršiše veliki, pa i one moraju za svoje uzdržavanje trošiti osnovnu glavnicu. Može se kazati, **da je većina imovnih obćina već potrošila dobar dio svoje osnovne glavnice, neke već i preko polovice, a i bolje stojeće imovne obćine zahvatile su u svoju osnovnu glavnicu.**

Težko stanje krajških imovnih obćina ima svoj uzrok u finansijskim, upravnim i posjedovno-gospodarskim prilikama. To stanje postaje iz dana u dan sve teže. Jedino je država u stanju da to stanje izliči, jer bi nekoje imovne obćine morale veći dio imetka otudit, da bi mogle pokriti dosadašnje obveze. I u koliko prije dode to rješenje, u toliko će biti vezano s manje žrtava.

Uvidajući svoje težko stanje, koje se iz dana u dan pogoršava, zaključila su sva zastupstva krajških imovnih obćina mjeseca srpnja ove godine jednoglasno, da svoju imovinu predaju državi. Na temelju tih zaključaka došlo je i do ove zakonske odredbe.

Imajući pred očima ustaška načela, po kojima obće dobro mora biti važnije od dobra pojedinca, pa imajući pred očima s jedne strane šumu, koja ima biti trajan izvor dobara u što većoj mjeri, a s druge strane narodne potrebe, uzimanjem šuma krajških imovnih obćina u vlastništvo Nezavisne Države Hrvatske postići će se ove društvene, narodno-gospodarske i šumske-gospodarske koristi:

1. Uklanjanjem granica između državnih šuma i šuma imovnih obćina stvaraju se mogućnosti za lakše i urednije gospodarenje šumom, jer će se provesti zaokružavanje šumskog posjeda i odpast će potreba, da u pojedinom mjestu budu po dva ravnateljstva šuma, državne i imovne obćine, i po dve šumarije, a broj lugarija će se smanjiti i omogućiti će se bolje čuvanje šuma na jedinstvenom posjedu.

2. Dosadašnji pravoužitnici obskrbljivat će se gorivim drvom iz dosadašnjih državnih šuma koje imaju razpoložive zalihe, a dosadašnje mlade šume imovnih obćina moći će se racionalno uzgajati. Osim toga će se kao i dosadašnji pravoužitnici obskrbljivati gorivim drvetom i veliki broj nepravoužitničkih kućanstava na području imovnih obćina.

3. Rješava se težko finansijsko i gospodarsko stanje, koje bi u imovnim obćinama bilo iz dana u dan sve gore, spriječit će se stvaranje sve većih novčanih obveza, koje bi konačno snosili pravoužitnici, a spriječit će se i stvaranje neproduktivnih šumskih površina i omogućiti povećanje drvene glavnice u šumama imovnih obćina kao i podizanje proizvodnje u onim šumama, gdje je bila narušena ili gdje je uobičajeno bilo.

O SABIRANJU I ČUVANJU BILJA

Razvoj primijenjenih šumarsko-bioloških nauka, a osobito razvoj nauke o biljnim zadrugama — sociologije bilja, koja treba da postane osnova proučavanja i bonitiranja i naših šumskih zemljišta, sve više traži od šumara-praktičara temeljito poznavanje ne samo šumskog drveća i grmlja, nego i svega nižeg zeljanog bilja koje raste pod krošnjama drveća ili na slobodi. Poznavanje niskog zeljanog bilja ima često presudnu važnost u prvom redu kod šumsko-uzgojnih radova.

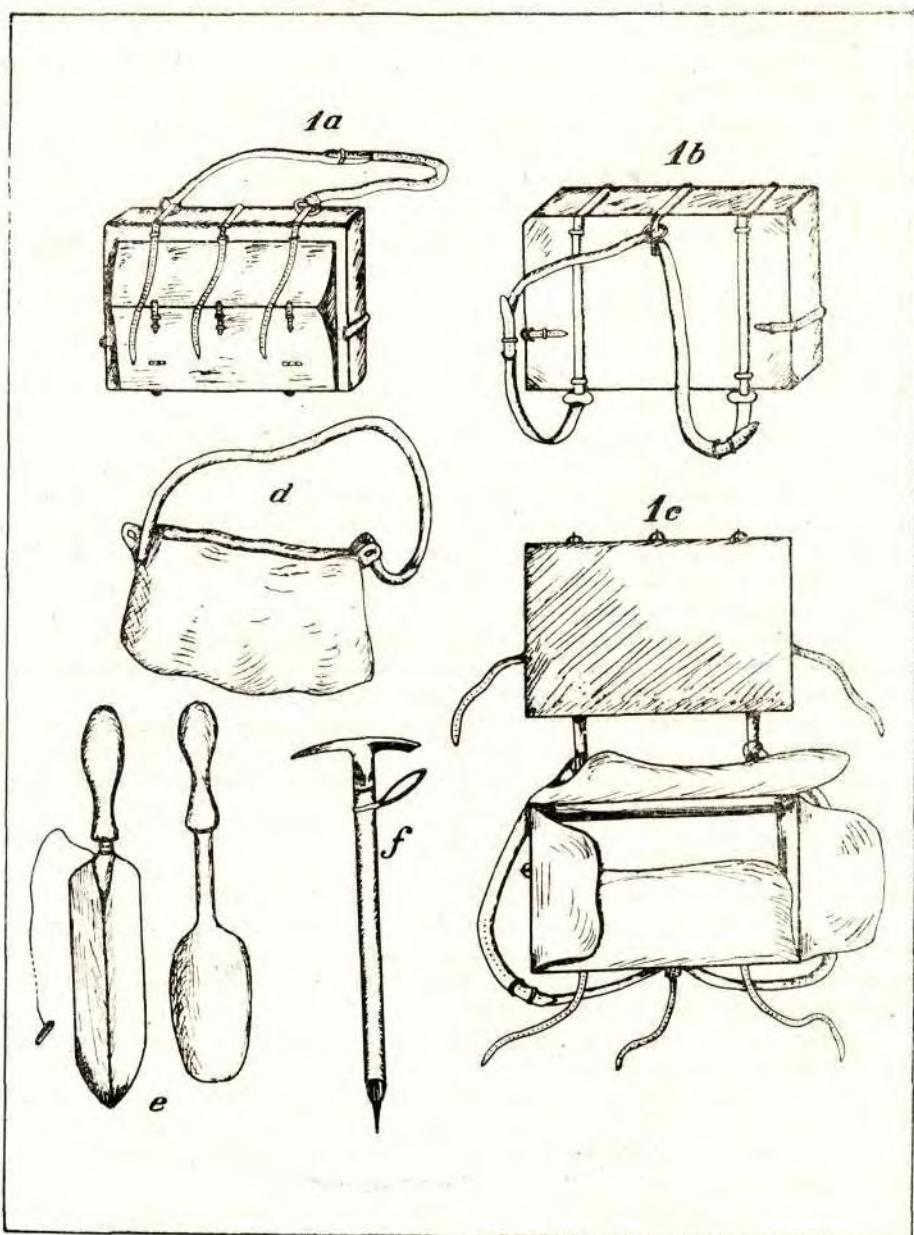
Da ne zalazimo u preopširno obrazlaganje važnosti, koju ima biljna sociologija za praktično šumarstvo, navesti ću samo neke, lakše pristupačne radove iz toga područja, koji iznose detaljnije značenje i metodiku rada biljne sociologije. To su u prvom redu radovi prof. Dr. Ive Horvata o biljno-sociološkim istraživanjima šuma u Hrvatskoj (Glasnik za šumske pokuse br. 6 iz 1938.), zatim Sociologija bilja i poljoprivreda (Glasnik Ministarstva poljoprivrede, god. VIII. br. 27 iz 1930.) te radovi o specijalnim istraživanjima vegetacije naših planina, objavljeni u Radu Akademije znanosti i umjetnosti (Knjiga 238 iz 1930. god., knj. 241. iz 1931. god.). Od stranih pisaca vrijedni su pažnje radovi Braun-Blanqueta i njegove biljno-sociološke škole u Montpellieru (naročito »Pflanzen-sociologie« od Braun-Blanqueta) zatim razni radovi Denglera, Hartmann-a i Aichingera objavljeni u časopisu Silvi (Forstliche Wochenschrift »Silva«), pokraj velikog broja drugih, koji su razasuti po gotovo svim stručnim šumarskim i botaničkim časopisima.

Kao osnova soiološkog istraživanja vegetacije služi dobro poznavanje nižeg i višeg bilja. Tome poznavanju treba posvetiti mnogo vremena, truda i studija, a uz dobru priručnu literaturu neophodna su i praktična proučavanja.

Za šumara-praktičara na terenu vrlo je teško pitanje pribavljanja potrebne stručne literature, a za sistematsko proučavanje biljaka i za njihovo određivanje potrebne su često vrlo skupe priručne knjige. U pomanjkanju literature može se poći i drugim dugotrajnjim, ali isto tako uspješnim putem — a to je samostalno sabiranje biljaka u prirodi. Na putovanjima i šetnjama po šumi treba sakupljati sve nepoznate biljke. Sabrane biljke treba spremiti i dobro sačuvati, tako, da ih možemo prvom zgodom poslati kojem botaničaru ili botaničkom zavodu na određivanje. Svrha je toga sabiranja posredno upoznavanje sa nazivom i osobinama dotične biljke. Dobro sabrana i očuvana biljka, kojoj je botaničar odredio naziv, uz poznavanje njenih stanišnih osobina, može uvjek u herbaru dobro poslužiti za usporedbu sa sličnom ili istom biljkom, nadenom na drugom mjestu.

Medutim moram istaknuti jednu činjenicu, na koju su me već više puta upozorili i zbog koje sam bio pobuden ovo napisati.

Naši botaničari, kojima šumari donose svoj sabrani biljni materijal na određivanje, više puta su mi se požalili na nemogućnost točnog određivanja takvog, »šumarski« sabranog materijala. Šumari na svojim putovanjima, ako se nakane na sabiranje biljaka, čine to često bez dovoljno obzira i pažnje, da s v a k u b i l j k u p r a v i l n o s a k u p e i s a č u v a j u . Kratko rečeno: šumari ne sabiraju biljke, nego jednostavno uz put-pokupe ono, što im se čini zanimljivim, pa bilo to samo neki list, cvijet ili grančica. Još manje pažnje posvećuju čuvanju. Razumljivo je, da se iz sabranih fragmenata neke biljke ne može ništa odrediti. Često takav posao dovodi do nemilih razočaranja, a posljedica je redovno ta, da većina šumara poslije prvih neuspjelih pokušaja baci o klin svako daljnje sabiranje i proučavanje bilja. Šumari u svojoj službi dolaze više nego možda itko drugi u priliku, da proučavaju i najzabačenija prirodna područja, pa je prema tome veliki nedostatak nedovoljno poznavanje pravilnog sabiranja i čuvanja bilja. Tim povodom napisao sam ovo nekoliko redaka i nadam se, da će oni ipak koristiti.

U svome izlaganju poslužio sam se u prvom redu za tu svrhu naročito napisanom knjižicom poznatog botaničara i istraživača ilirske flore Dr. Günthera Becka-Mannagette. Ta knjižica, koja nosi naslov »Priručnik za sabirače bilja«¹⁾ u kratkim i sažetim crtama izlaže način, kako će se najbolje sabrati i sačuvati bilje za daljnje proučavanje.

¹⁾ Dr. Günther Ritter Beck von Mannagetta — Hilfsbuch für Pflanzensammler — Leipzig 1902.

U uvodu knjižice Beck naglašava da radi proučavanja treba biljke sabirati temeljito, na svakom mjestu, što je moguće potpunije i svaku biljku u nekoliko dobrih primjeraka. Sabirati s vugdje — znači sabirati i u takvim predjelima, gdje vegetacija nije baš osobito bujna; temeljito — znači da ni jedna, bila kako na izgled neugledna biljka nije manje vrijedna od drugih, koje se ističu s bujno i lijepo razvijenim oblicima. Sabirati što je moguće potpunije znači, da svaka sabrana biljka mora sadržavati sve svoje sastavne dijelove — stabljiku, korijen, listove i dobro razvijene plodne organe. To je temeljno pravilo sabiranja. Sabirati više primjeraka od jedne iste biljke potrebno je zbog ustanovljavanja eventualnih varijacija. Sabirati treba uvijek samo dobro razvijene primjerke, a nipošto takve, koji su znatno zakržljali ili su izgrizeni od zareznika, ako nam baš ovakvi primjerici ne služe za posebna fitopatološka odnosno entomološka istraživanja.

Drugo Beckovo pravilo glasi: sabiraj radije manje a sa svom pažnjom nego mnogo i loše. U pomanjkanju vremena nije loše sabirati samo zrele plodove odnosno sjemenke biljaka pa ih uzgajati u vrtu. Sabirati treba, prema Becku, neumorno, a svakoj sabranoj biljci treba posvetiti punu pažnju.

Prībor za sabiranje

»Bez alata nema ni zanata«, kaže naša stara poslovica. Isto tako ni kod sabiranja biljaka ne može biti bez najneophodnijega pribora, koji nam olakšava pravilno sabiranje, prenošenje i čuvanje sabranog materijala.

U prvom redu će nam kod iskopavanja korjena biljke dobro poslužiti omanja lopatica na nešto duljem dršku (vidi sliku e). Lopaticu je dobro držati na duljoj vrpcu privezanu za odijelo. Najprikladniji je za iskopavanje korjena biljke planinarski cepin, koji je radi svoje neophodnosti u opremi botaničara dobio naziv — *crux botanicorum*.

Za otsjecanje grana i grančica i za čišćenje bilja od trnja i suvišnih listova bit će nam potreban jedan dobar očjelični nož. Vrtlarske nožice (škare) također nam mogu dobro poslužiti za to.

Za prenašanje i čuvanje sabranih biljaka na manjim jednodnevnim putovanjima dobra je ovalna limena kutija, u koju se biljke slažu jedna na drugu odnosno jedna kraj druge. Limena se kutija obično nosi na vrpcu preko ramena; ona ima svoje prednosti i mane. Glavne su joj mane, što je nespretna kod kretanja i što se u njoj sabrane biljke gužvaju, ozlijeduju i prlaju, a ako je dulje vremena izložena suncu, biljke u njoj brzo povenu i postaju neprikladne za dalje prepariranje.

Za čuvanje biljaka mnogo je prikladnija mapa za sabiranje. S njome olakšavamo sabiranje u toliko, što biljke sabiramo u jednu platnenu vrećicu, a tek kad vrećicu napunimo, ulažemo sve sabrane biljke u mapu.

Platnenu vrećicu, veličine 50×30 cm ili kojeg drugog prikladnijeg oblika, sašijemo iz nešto jačeg običnog platna i na krajeve prišijemo dužu vrpcu ili kopče tako, da vrećicu možemo nositi obješenu preko ramena (vidi sliku d). Nije loše, ako kroz rubove gornjeg otvora vrećice provučemo elastičnu vrpcu, koja će spriječavati ispadanje biljaka kod kretanja.

Biljke, koje smo sabirali u vrećicu, slažemo oprezno i sa mnogo pažnje. Naročito treba paziti, da kod kretanja ne gužvamo ili ozlijedujemo biljke u vrećici. Biljke nježnih cvjetova treba odmah uložiti u mapu.

Mapa za sabiranje može biti vrlo jednostavna. Dovoljno je dva komada nešto tvrdog kartona formata 50×30 cm i dvije jake platnene vrpcice, koje se provuku kroz karton tako, da nam karton čini korice mape. U mapu složimo potrebnu količinu papira za ulaganje i sušenje biljaka; najbolji je papir, koji dobro upija vlagu, ali u pomanjkanju takvog možemo se zadovoljiti i sa običnim novinskim papirom, samo

što ćemo u tom slučaju trebati sabranu biljku češće prelagati. Mapa se nosi u uprtnjači uspravno položena.

Beck u spomenutoj knjižici opisuje jednu naročito prikladnu mapu za sabiranje bilja, koja se može nositi na ledima ili uz bok, a osim toga osigurana je nepromočivim platnom od kiše i navlaživanja. Takvu mapu možemo napraviti od materijala, koga imamo pri ruci. Naročita je prednost ove mape u tome, što se uprte dadu skidati i premještati na drugu mapu, kad se prva napuni sabranim biljkama. Slika 1a i 1b pokazuje nam tu mapu zatvorenu, spremnu za nošenje, a na slici 1c prikazana je razvorena.

Za manja putovanja redovno je dovoljna jedna mapa i primjeran broj uložaka papira. Za veća putovanja potrebno će biti ponijeti više mapa i veću količinu papira. U tom se slučaju moramo pobrinuti za konje, koji će nam prenositi mape i pribor.

Mjesto više mapa može poslužiti samo jedna za sabiranje i veći broj drvenih ili žičanih okvira. Najviše se upotrebljavaju drveni rešetkasti okviri ili okviri pleteni od trstike s jakim drvenim rubovima, provideni s dvije jake kožnate vrpce za stezivanje. Žičani pocinčani okviri suviše su teški za prenašanje, a i usprkos pocinčavanju rado zahrdaju. Njih ćemo upotrijebiti na mjestu, gdje se stalno zadržavamo. Drvene preše sa vijcima ne mogu se preporučiti.

Mjesto drvenih rešetkastih okvira možemo upotrijebiti i tvrdi karton.

Konačno treba spomenuti, da je osobiti dio pribora svakoga sabirača bilježnica za dnevnik i za druga opažanja. Za označavanje staništa sabranih biljaka bit će nam potreban vnič broj ceduljica ili zgodan blok sa rednim brojevima, iz koga se polovina listova dade iskinuti.

Postupak kod sabiranja

Da bi izvjesnu biljku sabrali dobro i potpuno, tako, da ona ima naučnu vrijednost, treba odmah, na samom mjestu sabiranja, obratiti pažnju na način, kako ćemo je najlakše izvaditi iz zemlje, a da je ne povrijedimo — imajući pred očima, da biljku treba nastojati uvijek tako sabrati, da joj budu na okupu svi njezini sastavnici dijelovi: stabljika, korijen, listovi, cvjetovi i plodovi.

Od nižih zeljanih biljaka treba uvijek sabrati, i podzemne dijelove, korijen i žilje (lukovicu, gomolj ili podanak). Prema tome niske biljke uvijek iskopavamo oprezno iz zemlje, jer nam razvijeni korjenovi sistem vrlo često pokazuje glavne njihove osobine.

Od većih zeljanih biljaka sabiremo bezuvjetno one gornje dijelove, koji nose plodove ili cvjetove te nekoliko dobro razvijenih prizemnih listova.

Od drveća i grmlja, sasvim razumljivo, nećemo moći sabrati sve dijelove; da bismo sabrali sve, što je potrebno, valja izabrati grančice, koje nose cvjetove ili plodove i na kojima su listovi normalno razvijeni. Karakteristični komadi kore, probe drveta i nerazvijeni pupovi u koliko se nadu na stablu vrlo su poželjan materijal za sabiranje.²⁾

Kod penjačica sabiru se dijelovi iz raznih visina, po mogućnosti dijelovi vršiće zajedno sa dijelovima biljke ili predmeta, koji je penjačica obuhvatila.

Biljke s izuzetno velikim listovima ili cvjetovima prilično su rijetke u flori naših klimata, ali u slučaju, da nademo na takvu biljku, treba sakupiti dijelove njenih listova ili cvjetova i označiti, odkuda potječu. Tu ćemo si najlakše pomoći malim crtežom u bilježnici ili, još bolje, fotografskom snimkom dotične biljke.

Ako nademo biljku, kod koje su razvijeni samo cvjetovi, bit će dobro radi potpunog upoznavanja potražiti u okolini istu biljku, na kojoj su se već i plodovi

²⁾ Da drvo ne bi uslijed naglog sušenja raspucalo, treba dijelove, koji nisu pod korom (prereze) namazati vapnenim mlijekom.

zametnuli. Inače nije loše nakon izvjesnog vremena ponovno doći na isto mjesto i sabrati biljku s plodovima. U takvom je slučaju dobro tražene primjerke označiti zarezom na kori ili drugim kojim lako vidljivim znakom radi lakšeg ponovnog nalaženja.

Od biljaka i drveća, koje je rijetko ili je tipično samo za izvjesne krajeve, neće biti zgorega sabrati neku količinu zrelog sjemenja ili plodova, radi uzgajanja u vrtu.

Kod dvodomnih biljaka i drveća, kao što je na pr. naša tisa (*Taxus baccata*) treba uvijek nastojati sabrati primjerke i sa muškim i sa ženskim spolnim organima.

Cvjetnjače (*Anthophyta*) bez cvijetova ne vrijedi sabirati, jer su one tada isto što i pojedini listovi ili plodovi (ako uz njih ne prileže potpune bilješke) gotovo bez svake vrijednosti.

Uz nametnice i drugo parazitsko bilje, treba uvijek sabrati i hrani telja ili ga bar treba, ako se radi o nekom većem drveću, zapisati u bilježnicu.

Već na samom mjestu sabiranja i kod ulaganja u mapu za sabiranje treba biljku tako urediti, kako će trajno ostati u herbaru. Prema tome nije samo glavna svrha sabiranja — sabrati biljku u potpunosti, nego je treba odmah tako urediti, da se izbjegne suvišno nošenje tereta i kadkada uzaludno naknadno ispravljanje loše sa branih i uloženih dijelova biljke.

Vrlo debele busene trava treba prerezati vertikalnim rezom, a isto tako i one organe biljke, koji su suviše debeli. Debele glave cvijetova, vrlo debele stabljike, lukovice, gomolje ili podanke razrezemo po duljini na dva ili više dijelova. Kod ulaganja treba sve razrezane dijelove zajedno uložiti.

Na biljkama drvenastih i krvudavih ili bodljikavih stabljika sa većim bodljikama treba nožem odstraniti sve dijelove koji se uzdižu iznad horizontalne površine uloška, u kom će biljka ležati. Biljku možemo također, snažnim pritiskom između dva kartona, prisiliti, da zadrži vodoravan položaj.

Biljke, koje svojom veličinom presiju format uloška, ne treba rezati ili lomiti. Takve biljke treba oprezno i lagano jedan, a po potrebi i više puta, saviti. Ako savijena biljka nastoji, da se vrati u prijašnji položaj, treba na ulošku sa dva paralelna preresa (=) nožem napraviti rukavac, kroz koji će se provući koljeno savijene biljke. Busene trava koje su vrlo visoke najlakše ćemo saviti tako, da ih povežemo s pojedinim vlatima.

Listove i druge dijelove biljke, koji presiju rub uloška, treba oprezno i lagano vratiti u uložak i laganim pritiskom prisiliti, da ostanu unutar ruba uloška.

Samo vrlo velike biljke ili one, koje imaju krhke stabljike, treba razrezati i razdijeliti na jedan ili više uložaka. Listove, koji su veći od samog uloška, možemo jedan ili više puta presaviti.

Odpale cvijetove ili manje plodove i sjemenke ne treba odbaciti, nego ih valja sakupiti u male papirne zatvorene zamotke (kesice, kakve se upotrebljavaju u ljekarnama za praške) i priložiti uz sabranu biljku, kojima pripadaju³⁾ (eventualno označiti ih istim rednim brojevima, da se kasnije ne izgube).

Biljke sa sočnim i mesnatim listovima i stabljikama teško se dadu dobro sačuvati, pošto se vrlo lagano suše. Sušenje takvih biljaka može se pospiešiti trenutnim umakanjem stabljike i listova (izuzimajući cvijetove) u čisti alkohol ili stiskavanjem između dvije drvene ploče. Na taj način možemo dobiti relativno brzo suhe primjerke, ali oni na taj način izgube sasvim svoj prvotni oblik i boju tako, da nisu ni iz daleka toliko vrijedni, kao oni, koji se postizavaju konzerviranjem u alkoholu ili u otopini 4% formalina.

³⁾ Da bismo sačuvali iglice smreke i drugih četinjača od otpadanja, treba grančice cca 20 minuta držati u kipućoj vodi.

Paprati se sabiraju i dalje čuvaju na isti način kao i cvijetnjače. Kod njih ipak valja uvijek nastojati sabrati i takve primjerke, koji nose soruse.

Mahovine, u koliko rastu na zemlji ili na kori drveća, sabiru se po mogućnosti sa plodištim. Mahovine najbolje čuvamo u posebnim zatvorenim zamotima ili papirnatim vrećicama tako, da se prilikom sušenja ne izgube lahko salomljivi zreli spolni organi.

Mahovine, koje se drže čvrsto za podlogu, ne valja strugati ili jednostavno odikidati. Njih treba sabrati zajedno sa dijelom podloge, za koju se drže.

Alge i gljive čuvaju se najbolje u alkoholu ili u otopini 2–3% formalina.

Lišajevi sabiru se i čuvaju isto tako, kao i cvjetnjače. Epilitske lišajeve kao i one, koji se drže čvrsto za podlogu, valja sabrati zajedno s podlogom. Kod ulaganja lišajeva u mapu potreban je stanoviti oprez, pošto se neke vrste vrlo lahko lome i drobe.

Ulaganje i prelaganje biljaka

Da se sabrana biljka dobro osuši od vlage, stavljaju se u uloške, u kojima se lagano suši. U svaki uložak dolazi redovno po jedna biljka. Izuzetak mogu biti sasvim male biljke, kojih se može smjestiti u uložak po više komada. Kod toga treba da je u svakom ulošku zastupljena jedna vrsta; kod dvije ili više vrsta treba to posebno označiti. Papir uložaka treba da ima sposobnost upijanja vlage; a kako smo naprijed kazali, može to biti i novinski papir, samo što će se u tom slučaju morati biljka češće prelagati.

Biljku, kad smo je očistili od nečistoće, položimo u uložak tako, da ona u njemu zauzme približno isti položaj, koji je imala u prirodi. Listovi se rašire i poravnaju, a cvjetove treba naročito osloboditi od okolnih listova, da budu jasno vidljivi. Što pojedini dijelovi biljke manje leže jedan preko drugog, to je ulaganje bolje i pravilnije. Slučajno savijene listove treba ispraviti i poravnati. Kod nešto malo osušene biljke najbolje ćemo to postići, ako biljku u umetku jednom rukom pridržavamo, a s gornje strane lagano povlačimo dlanom druge ruke preko umetka povlačeći istovremeno i onu ruku kojom pridržajemo biljku. Što je pažljivije rasporedena i ispravljena biljka u ulošku, to će se ona bolje odražavati u osušenom stanju.

Kad nam je mapa za sabiranje puna sabranog i uloženog bilja, a za to redovno treba već unaprijed predvidjeti dovoljnu količinu uložaka za jednodnevno sabiranje, treba uloške u suhoj prostoriji izvaditi i složiti u svežnjeve, u kojima će se postepeno sušiti. Tom prilikom redovno je dobro ponovno pregledati položaj biljke u ulošku i popraviti eventualna poremećenja ili savijene dijelove.

Između svaka dva s biljkama napunjena uloška dolazi jedan međuuložak, sastavljen od 2–3 komada gustog papira, koji dobro upija vlagu. To je potrebno za sočne biljke, koje sadrže više vlage, a redovno se možemo zadovoljiti i sa međuulošcima od običnog papira, koji smo uzeli i za uloške. Ne valja papir sa gladkom i sjajnom površinom.

Ulošci s međuulošcima slažu se tako, da izmjenično dolazi svaki susjedni uložak sa zatvorenom stranom na suprotnu stranu. Tako složeni ulošci sastavljaju se u sveske srednje veličine, ili ih se grupira prema nalazištima. Svježnjevi ne smiju biti preveliki, jer su onda nespretni za prenašanje.

Sveske umećemo među dva drvena, rešetkasta okvira ili među dva jaka kartona, koji su provideni dvojema vrpcama za stezivanje. Ako ostajemo dulje vremena na jednom mjestu, možemo se poslužiti i s dvjema drvenim pločama, koje opteretimo kamenjem od cca 15–20 kg. Sveske je najbolje položiti na suho i zračno mjesto, da može do njih doprijeti zrak sa svih strana.

Nakon 24 sata treba ovlažene međuuloške zamijeniti s novim, suhim. Izmjenjivanje ide vrlo brzo, ako se na jednu stranu sveske slažu ovlaženi međuulošci, a na

drugu ulošci s biljkama, kojima se istovremeno dodaju suhi međuulošci, koje smo već prije zgodno smjestili na dohvati ruke.

Prvo prelaganje je od velike važnosti. Ako se s njime zakasni, biljke znadu počrneti i popljesniviti te tako postaju bezvrijedne.

Ovlažene meduuloške treba dobro osušiti a to će ići najlakše, ako ih izložimo suncu ili sušimo kraj tople peći.

Zaštita sabranog materijala od raznih razornih insekata vrši se čestim i pažljivim pregledavanjem, naročito prije pakovanja, usipavanjem naftalina u uloške ili zamatanjem svezaka u papir, natopljen petroleumom.

Sveske sa suhim materijalom treba naročito dobro čuvati od ponovnog vlaženja. Da bi se osigurale od kiše, najbolje ih je zamotati prilikom prenašana u vreće od nepromočivog platna. Za veće transporte, naročito željeznicom, dobri su drveni sanduci.

Bilješke

Uz svaku sabranu biljku treba označiti barem mjesto njenog nalazišta. Neki botaničari označuju biljke rednim brojem, pod kojim su zavedene i opisane u bilježnicu. Uz redni broj navedu se u bilježnici svi potrebni podatci (stanište itd.). Na manjim putovanjima može numeracija sasvim otpasti, ali se ne smije nikako zaboraviti označiti stanište i druge okolnosti, pod kojima je biljka, ili veća skupina biljki rasla. Ne smijemo zaboraviti da označimo uz biljku i sve njene osobine, koje se na njoj, kad se sasuši, neće zadržati kao boja cvijeta, bodljikavost itd. Isto tako uz grančice drveća i grmlja ili druge njihove sabrane dijelove treba označiti od kuda potječu i kakav je habitus stabla, visina i kakav je način rasta drveta ili grma, sa koga su ubrane.

Bilješke se mogu pisati na male ceduljice, koje umećemo u uložak uz biljku, na koju se odnose. Takve ceduljice dobro je držati u džepu pri ruci. Ceduljice možemo označiti i sa rednim brojevima radi eventualnog pribilježavanja u bilježnici. Istovrsne biljke sa istog staništa označujemo istim rednim brojem, dok istu biljku sa drugog staništa moramo označiti drugim rednim brojem.

Na mjesto ceduljica vrlo su praktični blokovi sa rednim brojevima, iz kojih se može jedna polovina lista iskinuti. Odkinuta polovina dolazi u uložak uz biljku, a na polovini, koja ostaje u bloku, zavedu se bilješke, koje se na biljku odnose. Bilješke se mogu razdjeliti i na obje polovine bloka i to tako, da na polovinu, koja dolazi uz biljku, zapišemo datum i stanište, a ostalo na polovinu, koja ostaje u bloku.

U bilješkama možemo upotrijebiti zgodne jednoznačne kratice. Kadkad možemo bilješke upisati i na omot uloška, u kome će biljka trajno ostati, ali tada treba upotrijebiti samo tvrdu crnu olovku, a nikako masnu ili tintu.

Ako upotrebljavamo za bilješke ceduljice, možemo ih sa dva uzdužna vodoravna proresa prerezati i kroz rukavac nataknuti na stabljiku biljke.

Što su bilješke uz pojedinu biljku izcrpnije i potpunije, to nam ona pretstavlja vredniji naučni materijal. Sabrane biljke bez potrebnih bilježaka nemaju gotovo никакve naučne vrijednosti; najmanje, što uz svaku biljku ili svežanj biljaka s jednog staništa treba biti zabilježeno, je njihovo porijeklo.

Beck navodi, što sve treba da sadrže iscrpnije bilješke — i to:

1. Stanište biljke:

- a) mjesni naziv ev. geografski položaj;
- b) prilike mjesta (vlažno, suho, sunčano, kamenito tlo itd.);
- c) geološke i pedološke prilike podloge i
- d) nadmorsku visinu.

2. Način pridoraženja:

- a) biljna formacija (šuma, šikara, livada itd.);

b) način pridolaska (u sastojinama, pojedinačno, u velikom imnoštvu, rijetko itd.).

3. Datum sabiranja;

4. Osobine, koje se ne mogu vidjeti ili se neće moći sačuvati na osušenom primjerku:

a) način rasta (drvo sa oznakom visine, opsega, kore i habitusa; zeljana vrsta penjačica, parazit itd.);

b) boja i veličina cvijetnih dijelova, okus plodova i

c) miris, okus, mlječni sok i drugo.

Uz ovo je vrlo vrijedno pribilježiti prema saznanju i

5. Upotrebu (korist, ljekovitost, upotrebu u domaćem obrtu ili štetu kao korova ili parazita) i

6. Nародно име.

Kod biljno-socioloških istraživanja treba naznačiti osim biljaka i sve podatke, koji se odnose na stanište, kao što su nadmorska visina, izloženost, nagib, osobine podloge (dubina) itd.

Metodika rada kod biljno-socioloških istraživanja opisana je u radovima koji su navedeni u početku.

Ing. P. Fukarek

IZ STRANOG NOVINSTVA.

Inače dobro uređivani bečki polumjesečnik »Internationaler Holzmarkt« iz Hrvatske ima slabog izvjestitelja. Tako je u jednom od prijašnjih brojeva (br. 36. 1941. god.) donio vijest o navodnom osnivanju šumske milicije u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj s opisom njezinog ustrojstva, iako rješavanje ovog pitanja u našem ministarstvu šumarstva nije još uzeto u razmatranje. Ta se vijest vjerojatno temelji na odredbama o ustrojstvu lugarskih škola, ali same te odredbe još su uвijek nedostatne za zaključivanje, o kojima govori »Internationaler Holzmarkt«. Na ovo se nismo mislili osvrati, da se u jednom od posljednjih brojeva (u br. 42.-43. od 30 X. 1941.) nisu pojavila opet netočna obavještenja. Ta je vijest pod naslovom »Die kroatische Holzwirtschaft im Aufbau«. Nakon naglašavanja važnosti drva za Nezavisnu Državu Hrvatsku kao »jednog od najvažnijih nosioca deviza mладе države« piše:

»U spoznaji važnosti šumarstva i rudarstva (die Forst — und Holzwirtschaft) osnovano je u Nezavisnoj Hrvatskoj posebno ministarstvo šumarstva a poslovi rudarstva su odvojeni, dok je prije postojalo jedno ministarstvo za šumarstvo i rudarstvo. Novi ministar šuma jest šumarski inženjer Ivica Frković. Jedna od glavnih zadaća, koju on želi prvenstveno rješiti, jest standartiziranje izvoznih sortimenata.

Haračenju u hrvatskim šumama stati će se energično na put pa se za to stvara hrvatska šumarska milicija, o kojoj smo u našem listu već donijeli vijest. Predradnje za nju napreduju vrlo brzo.«

»GOSPODARSTVO« O HRVATSKIM ŠUMARIMA.

Zagrebački dnevnik »Gospodarstvo«, koji izlazi mjesto u prijašnjim brojevima Hrvatskog šumarskog lista citiranog dnevnika »Hrvatsko gospodarstvo«, u broju od 31. listopada o. g. osvrće se na važnost ceste Travnik — Vlašić planina, koja se gradi s troškom od preko 20 milijuna Kuna. Izvedba ove ceste povjerena je šumarima t. j. ministarstvu šumarstva i rudarstva, te tom prilikom »Gospodarstvo« naglašuje spremnost hrvatskih šumara u radovima na unapređenju turizma. Tako se naglašuje, da je među ostalim djelo hrvatskih šumara i uređenje okoline grada Raba. Nadalje je u istom članku naglašeno da šumari izgrađuju i ceste po Velebitu za koje je odobrena navjera od okruglo 250 milijuna Kuna.

IZ DRUŠTVA

UPLATA ČLANARINE I UPISNINE U MJESECU LISTOPADU 1941.

Cuvaj Josip, Sl. Brod Kuna 100.— za god 1940; Čubelić Slavko, Tuzla Kuna 100.— za god. 1941; Čop Bogumil, Đurđenovac Kuna 100.—; Drnić Milan, Zagreb Kuna 70.—; Filipan Franjo, Podr. Slatina Kuna 100.— za god 1941; Gorički Dragutin, Drenje Kuna 120.— za god. 1941. i upis; Grünwald Josip, Zagreb Kuna 120.— za god. 1940. i upis; Hranilović Dane, Zagreb Kuna 100.— za god. 1941; Kopčić Ibrahim, Zavidović Kuna 20.— za upis; Lukačić Petar, Karlovac Kuna 220.— za god. 1940., 1941 i upis; Mikša Stjepan, Bielovar Kuna 120.— za god. 1941; Mihaljević Bartol, Zagreb Kuna 100.— za god. 1941; Reihercer Krešimir, Ilijža Kuna 220.— za god. 1940., 1941. i upis; Rogina Tugomil, Teslić Kuna 120.— za god. 1941; Stanjković Maks, Teslić Kuna 120.— za god. 1941.—; Šimatić Nikola, Zagreb Kuna 100.— za god. 1941.

Članarine članova podmladka: Ivo Franjković, Erdevik Kuna 100.— stari dug; Durić Ivo, Zagreb Kuna 25.— za II. pol. god. 1941; Gorup Eduard, Zagreb Kuna 10.— upisnina; Ogulinac Stjepan, Zagreb Kuna 25.— za II. polugod. 1941; Pilarić Zlatko, Zagreb Kuna 20.— za II. polg. 1941.

*

Predavanja u priredbi Hrvatskog šumarskog društva započet će u mjesecu prosincu. Tokom prosincu. Tokom istog mjeseca bit će ova predavanja: dne 9. prosinca prof. Dr. M. Ivšić: Šumsko gospodarstvo u sklopu narodnog gospodarstva; dne 16. prosinca Ing. A. Šerbetić: Problemi bosanskog šumarstva. Početak predavanja jest u 7 sati uvečer, a održat će se u dvorani Obrtničkog zabora, Mažuranićev trg 13.

LICNE VIJESTI

PROMJENE U SLUZBI

Odredbom Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske od 24. studenoga 1941. broj 29248 M. Š. 1941., na priedlog ministra šumarstva i rудarstva — promaknut je:

Ing. ANTE ABRAMOVIĆ, pročelnik odjela za šumarstvo ministarstva šumarstva i rudarstva u Zagrebu II. položajne grupe 2. stupnja, za pročelnika odjela za šumarstvo II. položajne grupe 1. stupnja kod istog ministarstva.

Hrvatski šumari iz svega srca pozdravljaju ovo promaknuće, jer je s njime dano zaslужeno priznanje šumarskoj struci uopće a njezinom vrlo zaslужnom predstavniku i predsjedniku Hrvatskog šumarskog društva napose.

Imenovani su:

Ing. Aleksandar Zalješov, za šum. v. pristava VII. grupe kod r. š. brod. i. o. u Vinkovcima, preuzet u službu od sres. nač. u Kumanovu;

Ahmet Selmanović, šum. vježbenik, za šum. pristava VIII. grupe kod r. š. u Banja Luci;

Vsevolod Agapijev, honorarni službenik r. š. u Gospiću, za rač. kontroloara VI. grupe kod odjela za šumarstvo m. š. i r. Zagrebu;

Božidar Benović, za rač. vježbenika kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

Gabro Šikić, dnev. zvaničnik katastar. ureda u Gospiću, za manipul. vježb. kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

Ing. Petar Krebelj, šum. savjetnik I. kategorije VI. plać. stepena biv. drž. dobra Belje, za šum. nadzornika IV. grupe 2. stupnja kod r. š. u Gospiću;

Ing. Adolf Svetličić, za šum. vježbenika kod r. š. u Mostaru;

Ing. Franjo Petek, šum. vježbenik za šum. pristava VII. grupe i upravitelja šumarije gradiške i. o. u Novskoj;

Ing. Ivan Kršćanović, šum. vježbenik, za šum. pristava VIII. grupe i upravitelja šumarije otoč. i. o. u Krasnu;

Ing. Branimir Marinović, šum. vježbenik za šum. pristava VIII. grupe kod teh. ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Ing. Emanuel Vilček, šum. vježbenik, za šum. pristava VIII. grupe kod r. Š. brodske i. o. u Vinkovcima;

Ante Mažuran, lugar III. grupe zvaničnika, za akcesistu X. grupe kod r. Š. u Gospicu;

Ante Brkljačić, nadlugar I. grupe zvaničnika, za oficijala IX. grupe kod odjela za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Ivo Mažuran, akcesista X. grupe, za oficijala IX. grupe kod odjela za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Josip Božičević, manipulativni vježbenik, za akcesistu X. grupe kod odjela za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Zahvalili se na državnoj službi:

Ing. Bogumil Čop, šum. v. pristav VII. grupe i upravitelj drž. šumarije u Otočcu,

Ing. Ferdinand Šulentić, šum. pristav VIII. grupe i upravitelj drž. šum. manipulacije u Spačvi;

Premješteni su:

Ing. Stjepan Konotić, šum. nadzornik IV. grupe 2. stepena od šum. odsjeka Poglavnog povjereništva u Sarajevu, k odjelu za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Ing. Mustafa Djulepa, šum. nadzornik IV. 2. stepena od drž. šumarije u Nemiloj k odjelu za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Ing. Josip Marčić, šum. savjetnik IV. grupe 1. stepena od šum. pododsj. ispostave biv. ban. vlasti u Splitu, k Velikoj župi Dubrava u Dubrovniku;

Ing. Mirko Mužinić, šum. viči pristav VI. grupe od šumarije ojač. i. o. u Vrhovinama, k Velikoj župi Cetina u Omišu;

Ing. Božidar Petračić, šum. v. pristav VII. grupe od r. Š. brod. i. o. u Vinkovcima, k odjelu za šumarstvo m. Š. i r. u Zagrebu;

Ing. Josip Tomaić, šum. vježb. od šumarije ojač. i. o. u Krasnom, za upravitelja ogulin. i. o. u Brinju;

Ing. Ivan Kršćanović, šum. vježb. od šumarije ogulin. i. o. u Brinju, za upravitelja šumarije ojač. i. o. u Krasnom;

Ing. Nikola Šimatić, šum. pristav VIII. grupe od ravnat. drž. šuma u Zagrebu, za kot. šumara u Sisku;

Ing. Ladislav Hang, šum. vježb. petrov. i. o. u Kamenici, k r. Š. križev. i. o. u Bjelovaru;

Julije Špalj, rač. kontr. VI. grupe od ravn. šuma ogulin. i. o. u Ogulinu, k r. Š. durđev. i. o. u Bjelovaru;

Ing. Viktor Haramija, šum. nadzornik V. grupe od ravn. šuma ogulin. i. o. u Ogulinu, k r. Š. durđev. i. o. u Bjelovaru;

Ing. Krunoslav Dumić, šum. vježb. od drž. šumarije u Prijedoru, k r. Š. petrov. i. o. u Hrvatskoj Mitrovici;

Ing. Milan Gremec, šum. vježbenik od rav. drž. šuma u Vinkovcima, k r. Š. ogulin. i. o. u Ogulinu;

Ing. Robert Matuzović, šum. vježb. od drž. šumarije u Svetom Roku, k r. drž. šuma u Gospicu;

Ing. Želimir Škrgatić, šum. vježb. od ravn. drž. šuma u Mostaru, k r. drž. šuma u Gospicu;

Ing. Mirko Gregaćević, šum. vježb. od drž. šumarije u Kosinju, za upravite lja šumarije II. ban. i. o. u Dubici;

Ing. Tomislav Vuković, šum. vježb. od šumarije II. ban. i. o. u Dubici, za upravitelja drž. šumarije u Kosinju;

Ing. Matija Gjurković, šum. nadzornik V. grupe od šumarije gradiš. i. o. k r. š. grad. i. o. u Novoj Gradiški;

Ing. Tugomil Rogina, šum. pristav VIII. grupe od drž. šumarije u Tesliću, za upravitelja šumarije gradiške i. o. u Novoj Gradiški;

Ivan Tadić, oficijal VIII. grupe od ravnat. drž. šuma u Vinkovcima, za nadofic. VII. grupe k odjelu za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

Ing. Franjo Virnik, šum. v. pristav VI. grupe i upravitelj šumarije perovar. i. o. u Ogru kod iste i. o. u Kamenici;

Ante Gabričević, tehnički vježb. od drž. manipulacije u Vojniću, k drž. šumariji u Pitomaču;

Ing. Kamilo Rudeš, šum. v. pristav VII. grupe od državne šumarije u Livnu, za kotarskog šumara u Mostaru;

Ing. Murat Salahović, šum. vježb. od kotarske oblasti u Mostaru, za upravitelja drž. šumarije u Livnu;

Promaknuti su

u IV. grupu I. stepena:

Jure Begić, za šum. pravnog savjetnika kod r. š. u Tuzli;

Ing. Pero Kovacević, za kotarskog šumara u Jastrebarskom;

Ing. Joža Štimac, za šum. savjetnika kod r. š. Banja Luka;

Ing. Oskar Kostelić, za šum. savjetnika kod r. š. Gospić;

Ing. Svetozar Solc, za šum. savjetnika kod m. š. i r. Zagreb;

Ing. Stjepan Nikšić, za kot. šumara IV. grupe I. stepena u Gospiću;

Ing. Marijan Jerbić, za šum. savjetnika kod r. š. u Vinkovcima;

Ing. Čedomil Koludrovic, za šum. savjetnika kod šum. tehničkog ureda za uredenje bujica u Makarskoj;

Ing. Josip Uročić, za kotarskog šumara u Bjelovaru;

Ing. Vladimir Res-Koretić, za šum. savjet. kod r. brodske i. o. u Vinkovcima;

Ing. Ernest Valentić, za šum. savjetnika kod brod. i. o. u Vinkovcima;

Oskar Keidel, za šum. savjetnika kod križevačke i. o. u Bjelovaru;

Ing. Franjo Asaj, za šum. savjetnika kod r. š. u Vinkovcima;

Ing. Mijo Korošec, za šum. savjetnika kod r. š. u Vinkovcima;

Ing. Zvonimir Perč, za šum. savjetnika kod m. š. i r. u Zagrebu.

u IV. grupu II. stepena:

Ing. Nikola Mihaliček, za šum. nadzornika u Zavidoviću;

Ing. Dr. Zlatko Vajda, za šum. nadzornika kod odjela m. š. i r. u Zagrebu;

Ing. Ljubomir Gavran, za šum. nadzornika kod r. š. Banja Luka;

Ing. Albert Metz, za šum. nadzornika kod r. š. u Tuzli;

Ing. Ilija Ferić, za šum. ravnatelja kod r. š. II. banske i. o. u Petrinji;

Ing. Martin Dukčević, za šum. nadzornika kod r. š. u Vinkovcima;

Ing. Antun Ćenić, za šum. nadzornika kod brod. i. o. u Vinkovcima;

Ing. Eduard Weisenzeil, za šumarskog nadzornika kod križevačke i. o. u Bjelovaru;

Ing. Vilim Bestal, za šum. nadzornika kod r. š. u Zagrebu;

Ing. Mustafa Kapić, za šum. nadzornika i upravitelja kod drž. šumarije u Novoj Gradiški;

Dragomir Lazarević, za rač. v. kontrolora kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

u V. grupu:

Ivan Balvanović, za rač. v. kontrolora kod r. š. u Sarajevu;
Lovro Vlaho, za računar. v. kontrolora kod r. š. u Sarajevu;
Ing. Ivan Sinicki, za šum. nadzornika kod r. š. u Banjaluci;
Ing. Aleksandar Novak, za šum. nadzornika i upravitelja šumarije I. banske
i. o. u Glini;
Ing. Franjo Filipan, za šum. nadzornika kod r. š. križ. i. o. u Bjelovaru;
Marko Vilić, za rač. v. kontrolora kod r. š. u Tuzli;
Ing. Robert Hartman, za šum. nadzornika kod r. š. u Mostaru;
Franjo Sardar, za rač. višeg kontrolora kod r. š. u Gospicu;
Ing. Nikola Kodžić, za šum. nadzornika i upr. drž. šum. u Kostajnici.

u VI. grupu:

Ing. Ilija Jankavić, za kotarskog šumara u Našicama;
Stjepan Matonički, za podšum. I. raz. kod odjela za šum. m. š. i r. u Zagrebu;
Viktorija Talač, za nadoficijala kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;
Ing. Eduard Foreyt, za šum. v. pristava kod r. š. durdev. i. o. u Bjelovaru;
Ivo Bobek, za računar. kontrolora kod r. š. u Banja Luci;
Ing. Branko Bičanić, za šum. v. pristava kod r. š. u Gospicu;
Ing. Vladimir Matijašić, za šum. v. pristava kod r. š. u Gospicu;
Ing. Franjo Virnik, za šum. v. pristava i upr. šum. kod petrov. i. o. u Ogru;
Teodor Šonta, za šum. povjerenika kod r. š. u Sarajevu;
Ing. Ivan Kostenac, za kotarskog šumara u Vukovaru;
Ing. Rudolf Čaić, za šum. v. pristava i upr. drž. šumarije u Vlasenici;
Ing. Stjepan Mihalić, za šum. v. pristava kod šumarije o. i. o. u Ogulinu;
Ing. Čemal Rizvanbegović, za šum. v. pristava i upravitelja šumarije u Konjicu;
Ing. Josip Benić, za šum. v. pristava kod r. š. u Vinkovcima;
Ing. Jakov Sučić, za šum. v. pristava i upravitelja drž. šumarije u Derventi;
Ing. Stjepan Francišković, za šum. v. pristava kod odjela za šumarstvo
m. š. i r. u Zagrebu.

u VII. grupu:

Ljudevit Šinkovec, za rač. pristava kod uprave drž. šumske željeznice u Zavidoviću;
Ing. Husnija Bašagić, za šum. višeg pristava i uprav. drž. šumarije u Foči;
Ing. Slavko Čubelić, za šum. v. pristava kod r. š. u Tuzli;
Mehmed Jukić, za šum. povjerenika kod r. š. Banaj Luka;
Ing. Drago Belašković, za kotarskog šumara u Vrbovskom;
Ing. Marko Radalj, za šum. v. pristava kod drž. šumarije u Jajcu;
Ing. Makso Stanjković, za šum. v. pristav ai upr. drž. šumarije u Tesliću;
Ing. Antun Fabijan, za šum. v. pristava i uprav. drž. šumarije u Glamoču;
Ing. Ivan Varović, za šum. v. prist. i uprav. drž. šumarije u Bosanskoj Dubici;
Ing. Franjo Petrović, za šum. v. pristava kod r. š. u Sarajevu;
Ivo Radmilović, za šum. v. pristava kod r. š. u Zagrebu;
Dragutin Rabić, za šum. povjerenika kod r. š. u Sarajevu;
Mustafa Fetahagić, za šum. povjerenika kod r. š. u Sarajevu;
Stjepan Sekula, za nadoficijala kod r. š. otoč. i. o. u Otočcu;
Ing. Ivan Žukina, za šum. pristava i upravitelja šumarije brod. i. o. u Otoku;
Ing. Petar Gorupić, za šum. v. pr. i uprav. šum. brod. i. o. u St. Mikanovcima;
Ing. Dragutin Djapić, za šum. v. pristava kod r. š. u Sarajevu;
Ing. Mijat Batić, za šum. v. pristava i upravitelja šumarije u Vitežu;
Ing. Ivđe Godek, za šum. v. prist. kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

Ing. Dragutin Herjavec, za šum. v. pristava kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu!

Ing. Vlado Supek, za šum. v. pristava i upravitelja drž. šum. u Bos. Novom;
Ing. Drago Andrašić, za šum. v. pristava i upravitelja drž. šumarije u Fojnici;

u VIII. grupu:

Bogomir Jelinek, za šumara kod odsjeka Poglavnikovog povjereništva u Sarajevu;

Žarko Jelinek, zašumara kod kotarske oblasti u Bosanskoj Dubici;

Mate Sučić, za šumara kod drž. šumarije u Prnjavoru;

Stanislav Čebasek, za šumara kod r. š. u Banjoj Luci;

Franjo Šmit, za šumara kod r. š. u Banjoj Luci;

Stjepan Jakovac, za oficijala kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu;

Marija Mihoković, za oficijala kod odjela za šumarstvo m. š. i r. u Zagrebu.

u IX. grupu:

Pave Mlinarić, za oficijala kod r. š. o. i. o. u Otočcu;

USPJEH DRAŽBE

Ravnateljstvo drž. šuma u Sarajevu. 18. X. 1941. održana je dražba 4.000 m³ četinjačkih trupaca uz iskličnu cenu od 350 Kn po 1 m³. Dostalna cena postignuta je s 420 Kn po 1 m³. Cene se razumijevaju fc vagon želj. postaja Ivančići (27 km od želj. pruge Sarajevo—Brod).

Ravnateljstvo drž. šuma u Vinkovcima. Dražba je održana dne 25. listopada 1941., a predmet prodaje bio je: 1. 490 m³ hrastovih trupaca 1/III, te 7888,55 akova njemačke dužice, sve kod državne režije u Okučanima. Isklična cena iznosila je za trupce 490 Kn, a za dužicu 110 Kn jediničnoj mjeri. Za trupce je dostalac tt. Filipa Deutscha sinovi platio 2.120,41 Kn po 1 m³, a za dužicu dostalac tt. »Dia« d. d. iz Zagreba 110,50 Kn po 1 akovu.

Ravnateljstvo šuma Gradiške imovne općine održalo je dvije dražbe. Jednu 21. listopada, a drugu 4. studenoga 1941.

I. Predmet dražbe od 21. listopada bila je hrastovina i brestovina u šumskom predjelu Radinja šumarije u Oriovcu. Sječina je udaljena 12 km od želj. postaje, te 2 km od Save. Procjenjena tehnička drvna masa od 1290 hrastova iznosila je 2.059 m³, a od 546 briestova 629 m³. Od 1836 doznačenih stabala bilo je 890 komada sušaca i polusušaca. Isklična cijena za hrastovinu bila je 912 Kn, a za briestovinu 440 Kn, a dostalna 1.253 Kn, odnosno 604 Kn, sve po 1 m³. Cena se razumijeva za drvo na panju time, da kupac ima sve ogrjevno drvo ostaviti u neizrađenom stanju.

II. Predmet dražbe od 4. XI. bila je ova tehnička hrastovina: kod šumarije Babja Gora u sječini Bazik br. 49 2.352 m³, u sječini Vučjak 51. I. dio 2.080 m³, u sječini Vučjak 51. II. dio 1.371 m³ sve računato bez kore. Prve tri sjećine udaljene su od utovarnog kolosjeka u Godinjaku 11 km, a četvrta od želj. postaje Pleternica 12 km. Pored kupovne cijene dostalac je dužan izraditi i složiti kod panja ovo ogrjevno drvo: Bazik 2.037 pr. met., Vučjak I. 1.733 pr. met. Vučjak II. 1.415 pr. met., Mlada Vodica 571 pr. met. Spram iskličnih cijena od 620 Kn, 682 Kn, 645 Kn i 311 Kn, postignute su dostalne od 961 Kn, 1.087 Kn, 967 Kn i 469 Kn, sve po 1 m³. Dostalci su pak ovi: Za prve dvije skupine Našička d. d., za treću Slaveks d. d., a za četvrtu Drach d. d.

Kotarska oblast u Jastrebarskom održala je dne 14. X. 1941. god. dražbu hrastovih stabala zz pl. Domagovići. Na dražbu je iznieto 412 hrastovih stabala s procjenjenih 926 m³ tehničke drvne mase uz iskličnu cenu od 780.078 Kn. Dražbi je pristupilo 8 dražbovatelja i to (u zagradi u Kn ponudene svote): F. Deutscha sinovi (1,11.000), Našička tvornica tanina i paropila d. d. (1,304.000), Dolina šumska industrija d. d. (1,140.000), Slaveks d. d. za šumsku industriju (1,009.785), Drach industrija drva d. d. (1,113.000), Braća Janeković trgovina drvom i parna pilana d. d. (1,417.000), t. t. Šuma za eksploataciju šuma i trgovinu šumskih proizvoda (1,121.777) i Dubravka, trgovina gradevnim i drvnim materijalom te gorivim drvom (1,577.717). Prema tome dostalcem je postala potonja tvrtka (koje je sjedište u Zagrebu, Ilica 11/I.).

Na ovoj je dražbi postignuta poprječna cena po 1 m³ tehničkog drveta 1.704 Kn, odnosno šumska taksa po pojedinim sortimentima iznosi:

Hrastovi stupci	I. razr.	2.660.— Kn m ³ ,
"	II. razr.	1.480.— Kn m ³ ,
"	III. razr.	850.— Kn m ³ ,
Hrastovi pragovi	2,60 m dužine	93.— Kn komad,
"	2,30 m	"	61.— Kn komad,
"	1,80 m	"	27.— Kn komad.

OGLASI

OGLAS DRAŽBE

Broj: 7494/41.

Predmet: Hrastelnica z. z. prodaja hrastova.

Temeljem odobrenja bivše banske vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu broj 1483 od 22. I. 1941. i zaključka skupštine ovlaštenika z. z. Hrastelnica od 5. listopada 1941. toč. 1. prodavat će se **dana 3. (trećeg) prosinca 1941.** u 11 sati u uredu kotarskog šumara u Sisku putem javne pismene dražbe 1000 hrastovih stabala nalazećih se u šumi »Zalukinja« vlasništvo z. z. Hrastelnica.

Isklična cijena jest 2,000.000 Kuna.

Šuma je udaljena od željezničke postaje u Sisku 12 km, a od riječne utovarne stanice na rijeci Savi 4 km. Dijelovi stabala ispod 25 cm s korom kao i odpatci od tesanog drva nisu predmet prodaje.

Propisno biljegovane ponude imaju se predati do sata dražbe na ruke dražbenog povjerenstva. Kasnije stigle ponude kao i ponude ispod isklične cijene ne će se primati.

Vadium u iznosu od 10% isklične cijene imade se položiti kod Po-reznog ureda u Sisku a potvrda predočiti dražbenom povjerenstvu.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se vidjeti kod kotarskog šumara za vrijeme uredovnih sati.

U S i s k u, dne 6. studenoga 1941.

Kotarska oblast
Kotarski predstojnik:
Desantić, v. r.

K broju 9645—1941.

Ravnateljstvo državnih šuma Zagreb

USPJEH DRAŽBE

u vlastitoj režiji izradenog materijala, održane dne 20. X. 1941.
kod ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu

Redni broj	Državna šumarija ili manipulacija	Broj šupljine	Vrsti drveća	Trupci II. kl.	Trupci III. kl.	Duga akova zdravo	Rudno drvo m³	Isključna cijena po jedinici Kn.	Franco zdravo	Dostalna cijena po jedinici Kn.	Dostalna cijena po jedinici Kn.	D o s t a l a c
												skart zdravo
1	Šumska manip. Bosanski Novi	1	hrast	8420	—	115	—	stovarište Bos, Novi	125,25	„Dia“ d. d. Zagreb		
2	Državna šumarija Vranovina	2	"	3583.	158,49	115	75	stovarište Topisko Toplice	77,10	"		
3	Državna šumarija Draganc	3	"	46				Ivančić Grad	125,25	"		
4	Državna šumarija Vojni Križ	4	"	345,83	—	115	—	postaja Novoselac Križ	125,25	"		
5	Šum. manipulacija Bosanski Novi	5	bukva	800			72	460	postaja Novoselac Križ	—	"	
6	Šum. manipulacija Kosč. Majur	6	"	200				450	postaja Bos, Novi	553	"	
7	Šum. manipulacija Vojnič	7	"	800				450	wagon postaja Majur	553	"	
8	Državna šumarija Pitomača	8	"	300				450	wagon postaja Vojnič	553	"	
9	Država šumarija Virovitica	9	"	1400				450	wagon postaja Bataje	553	"	
10	Državna šumarija Vojni Križ	10	"	200				450	wagon postaja Novoselac Križ	—	nije bilo ponude	

U Zagrebu, dne 24. listopada 1941.

R a v n a t e l j:
Ing. Rukavina, v. r.

DRAŽBA HRASTOVIH STABALA

Na temelju propisa drvosječnog prijedloga za god. 1941/42. te odbrenja ministarstva šumarstva i rudarstva, odjela za šumarstvo u Zagrebu od 14. studenoga 1941. broj 20.560—M. Š.—1941. održat će se **dne 18. prosinca 1941.** kod kotarske oblasti u Karlovcu prva javna dražba hrastovih stabala putem pismenih ponuda i to:

1. 221 hrastovih stabala stoećih u šumi Karabno odjel 7. vlastnost z. z. Draganići, procjenjenih na 478 m³ tehničke robe uz isključnu cijenu od Kuna 287.064.—. Šuma je udaljena od željezničke postaje Karlovac 8,5 km (od toga 2,5 km šumskim putem). Kupac je dužan predati z. z. Draganići 616 pr. m. ogrijeva.

2. Hrastovih stabala stoećih u šumi Šušje odjel 7. i 11. vlastnost z. z. Draganić, procjenjenih na 1027 m³ tehničke robe uz isključnu cijenu od Kuna 752.614.—. Šuma udaljena od željezničke postaje Draganić 9 km (od toga 4 km starom trasom šumske pruge i 2 km poljskim putem). Kupac je dužan predati z. z. Draganići 1083 pr. m. ogrijeva.

Opći dražbeni uvjeti:

Pismene ponude propisno biljegovane i zapečaćene primat će se najkasnije do 11 sati prije podne navedenog dana u uručbenom zapisniku kotarske oblasti u Karlovcu. Ponuda mora biti po ponuđaču vlastoručno potpisana uz očitovanje da su mu dražbeni uvjeti koji zastupaju kupoprodajni ugovor poznati i da na njih bezuvjetno pristaje. Istom se ponudom može reflektirati na obadvije sjećine no ponuđač mora za svaku sjećinu zasebno označiti ponudenu svotu i ponuda mora biti biljegovana prema tima pojedinačnim ponuđenim svotama. Komulativna se ponuda isključuje. Neće se uzimati u obzir ponude koje su nedostatno biljegovane, neobložene s dostatnom žaozinom, brzojavne ponude kao i uopće ponude koje su nesuglasne s dražbenim uvjetima.

Žaozinu u iznosu od 5% od isklične cijene mora ponuđač predati kod kotarske oblasti u Karlovcu najkasnije do 11 sati prije podne gore označenog dana.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se dobiti na uvid kod kotarske oblasti u Karlovcu soba broj 5 za vrijeme uredovnih sati.

Karlovac, dne 24. studenoga 1941.

Kotarska oblast u Karlovcu

Broj: 11432 — 1941.

OGLAS DRAŽBE

hrastovih, brijestovih, jasenovih i topolovih stabala.

Na temelju drvosječnog prijedloga za god. 1941.—42. kao i rješenja Ministarstva šumarstva i rudarstva, odjela za šumarstvo. Nezavisne Države Hrvatske, u Zagrebu od 31. listopada 1941. broj 25566 M—Š—1941. prodavat će se **12. prosinca 1941.** u 10 sati prije podne kod ravnateljstva šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima hrastova, brijestova, jasenova i topolova sirova i suha stabla, kako slijedi:

Opći dražbeni uvjeti:

1. Kod svih sjećina prodaje se samo drvna masa sposobna za tehničku uporabu. Svu drvnu masu, sposobnu za ogrjevno drvo, dužan je kupac izraditi i složiti u prostorne metre sa 5% nadvisine te ju predati

Teč. broj.	Sjećine	I m e	Broj stabala	Broj stabala	Procjena tehničke drvne mase za prodaju		Isklična cijena	Za imovnu općinu izraditi	Udžbenost seće i odnosno obale Save najbolje jezi. stinice od daljine od 500 m.	Opaska	
					bricest jašen	topole jašena	hrast	m³	bricest jašen	topole jašena	
1	Cerovac	Slav. Brod	1100		1106			778 950	1000	145	Sirova stabla
2	Gorija Dolca	Tmjan.	1573		1137			749.570	1180	105	Sirova stabla
3	Ilijanska	Tmjan.	386		1300			1.983.850	700	40	Izvale, suha, polusuh i defektna stabla
4	Renovica	Mika- novci	310		274			211.700	150	90	Izvale, vjetrolomi i suha stabla
5	Merolino	Mika- novci	848		1307			1.185.010	1200	90	Suha, polusuh i defektna stabla
6	Vrapčana A.	Vin- kovci	841	425	1063	401		972.510	1300	80	Sirova, suha, polusuh defektna stabla
7	Mačva-Tropolja	Mačva	909	49	418	37		250.630	730	80	Sušći
8	Krijsko Ostrovo	Ostrovo	496	4	569	6		450.960	350	75	Sušći
9	Orljak I.	Orljak	742		921			709.940	560	120	Od broja 1—399 i 500—841
10	Orljak II.	Ostrovac	3224		3499			3.531.240	2418	100	Sirova stabla
11	Banov dol	Banov dol	173	1127	279	1191		767.960	1100	50	Sušći
12	Poloj	Rajavo selo	161	267	384	47	146	189 499	168	1116	Obala Save
	UKUPNO		10763	1872	384	47	12018	1824	994	168	12.633.950
										05	11804

Brodskoj imovnoj općini, i to u ovom Oglasu navedenu količinu besplatno, dok za ogrjevno drvo izradeno, složeno i predano preko te količine dobiva kupac Kn 25.— po prmt. Otpatci na sječini iza bradve i maklje (iverie, makljevinu) te neizradive gule ostaju na raspolaganje imovnoj općini.

2. Kao nudioč može kod dražbe sudjelovati svaka osoba (pravna ili fizička), koja je pravno sposobna za sklapanje ugovora, koja imade

pravo slobodno raspolagati sa svojim imetkom, koja za vrijeme dražbe ništa ne duguje Brodskoj imovnoj općini, koja s njom ne stoji u parbenom odnosašju, koja nije radi narušenja ugovora po Brodskoj imovnoj općini otprije od dražbovanja izričito isključena.

3. Pismene ponude moraju biti biljegovane sa državnom taksom po Tbr. 25 taksenog zakona i čl. 90 uredbe o provedbi proračuna bivše banovine Hrvatske za god. 1941. ili odgovarajućim iznosom novca obložene. — Jednom se ponudom može reflektirati na više ili na sve sjećine, no ponudač mora tada za svaku sjećinu zasebno označiti ponuđenu svotu i ponuda se ima biljegovati prema tim pojedinačnim ponuđenim svotama. Komulativna se ponuda isključuje. Ponuda mora biti po ponudaču vlastoručno potpisana uz očitovanje, da su mu dražbeni uvjeti, koji zastupaju kupoprodajni ugovor, dobro poznati i da iste bezuvjetno prihvata, valjano zapečaćena, te najkasnije do 10 sati gore navedenog dana po uredskom satu predana kod uručbenog zapisnika ravnateljstva šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima.

Ponudi se ima priklopiti:

- a) potvrda, da je nudilac svoj posao prijavio kod obrtne vlasti,
- b) potvrda nadležnog poreznog ureda, da je uplatio sve dospiele poreze, državne pristožbe, trošarine i sve pravomoćne dosudene kazne,
- c) dokaz arijskog podrijetla.

Strani se državljani imaju iskazati potvrdom njihove trgovacko-obrtničke komore, da su pravno sposobni zaključivati ugovore. Ova potvrda ima biti legalizirana po hrvatskom poslanstvu.

Ponude brzozavne, s potpunom žaobinom neobložene, nikako ili nedostatno biljegovane, ispod isklične cijene, poslije ustanovljenog vremena predane te uopće s dražbenim uvjetima nesuglasne ne će se uzimati u obzir.

Ne će se uzimati u obzir nikoje vrsti uvjetnih ponuda. Naročito se ne će uzimati u obzir ponude, s kojima natjecatelj nudi za izvjesnu sjećinu neku svotu samo za slučaj, ako ne bi dostao sjećinu, koju želi kupiti u prvom redu. Isto tako naročito ne će se uzimati u obzir ni onakove ponude, s kojima natjecatelj stavlja ponude za više sjećina ali ograničuje ukupnu svotu do koje želi kupiti, a ta je ograničena svota niža od sume svih stavljениh ponuda.

4. Najkasnije do 9 sati gore navedenog dana po uredskom satu imade se kod blagajne ravnateljstva šuma Brodske imovne općine položiti žaobina u gotovom ili u uložnim knjižicama državnih novčanih zavoda, koja žaobina za državljane Nezavisne Države Hrvatske iznosi 5% od isklične cijene, a za strane državljane 10%.

5. Kupovinu ima kupac uplatiti u gotovom novcu u blagajni ravnateljstva šuma Brodske imovne općine, i to na način i u rokovima, kako je to u dražbenim uvjetima, koji zastupaju kupoprodajni ugovor, određeno.

6. Kupoprodajni ugovor vrijedi do 31. kolovoza 1942. Sjeća, izradba i izvoz kod svih sjećina smiju se vršiti samo u vremenu od 1. listopada jedne do 1. travnja slijedeće godine. U slučaju uvaženja vrijednih zaprijeka može se zaključkom gospodarstvenog odbora rok izvoza prodlužitiiza navedenog roka uz uplatu odštete za oštećeni podmladak po odredbama kupoprodajnog ugovora.

Kod svih sjećina imaju se stabla obarati u pravcu, u kome će biti najmanje štete za podmladak i neprodana stabla.

7. Svi ostali dražbeni uvjeti mogu se saznati za vrijeme uredovnih sati kod ravnateljstva šuma Brodske imovine općine u Vinkovcima. Štampani dražbeni uvjeti mogu se dobiti kod istog ravnateljstva uz cijenu od Kn 50.—.

Vinkovci, 8. studenoga 1941.

Ravnateljstvo šuma Brodske imovne općine

Broj: 9641/1941.

Predmet: Veleprodaja hrastovih stabala na području imovne općine križevačke.

OGLAS DRAŽBE

Na temelju propisa drvosječne osnove za gospodarsku godinu 1941/42. te odobrenja Ministarstva šumarstva i rudarstva, odjela za šu-

Gospodarska jedinica	Šumski pred jedinicu	Škupina	Šumarija	Šumarske broj.	Okrmzje broj.	Procjenjeno broj. stabala kom.	Isključna cijena m³	Kuna pr. m.	Udaljenost od zajeznicke stranice km.	Markirano od broja do dan mrovnoj općini kojih dani kupac pre- trudnik može početi da kupi
1.	Bulkovac Šikava	Šikava Brezne	XXII i XXIII	1243	1340	923.747	1430	Gradec 13 klm.	1—1699 sa pre- skocima	
2.	Glogovnica Komuševacki Lug	Cazma	Ivan Zabrdno	I.	590	821	691.638	1450 13-P klm.	1—5 bez broja 58	
3.	Marča	Vučje ame	XVIII	743	684	489.632	1050	Ivančić grad 12 klm.	1—745 bez broja 85 i 69	
4.	Ilovska Lug	Ilovska Lug	XIII i XV	233	459	422.794	480	Banova Jaruga 6,5 klm.	1—710 sa pre- skocima	
5.	Zabjački Lug	Zabjački Lug	XIII	275	275	232.443	280	Klokot- čevac 4,5 klm.	1—279 bez broja 13 i 119, 122 i 123	
Ukupno						3084	3579	2.760.254	4.690	

marstvo u Zagrebu od 31. X. 1941. broj 25.236 M. Š. 1941. prodavati će se na dan **11. prosinca 1941.** u 10 sati prije podne kod ravnateljstva šuma križevačke imovne općine u Bjelovaru javnom dražbom putem pismenih ponuda slijedeće skupine hrastovih stojećih stabala:

Izvadak iz dražbenih uvjeta

1. Predmet prodaje jesu svi za tehničku uporabu sposobni dijelovi hrastovih stabala iznad 25 cm promjera na tanjem kraju.

Stabla su obilježena u šumi kolobrojem, kako je to u procjenbenom manualu navedeno.

2. Pobliži dražbeni uvjeti, koji ujedno zastupaju kupoprodajni ugovor, mogu se saznati za vrijeme uredovnih sati kod potписанog ravnateljstva šuma te kod nadležnih šumskih uprava, a mogu se naručiti kod potписанog ravnateljstva uz cijenu od 20 Kuna.

3. Rok izradbe i izvoza ustanovljuje se do 1. travnja 1943. godine.

U Bjelovaru, dne 7. studenoga 1941.

Ravnateljstvo šuma imovne općine križevačke

Kotarska oblast u Vel. Gorici.

Broj 8423-1941

OGLAS

Na osnovu rješenja ministarstva šumarstva i rudarstva br. 24243-M. Š.-1941. od 14. XI. 1941. ovime se daje na znanje, da će se dana 5. prosinca 1941. u 11 sati prije podne u uredu kotarske oblasti u Velikoj Gorici prodavati putem javne pismene dražbe 35 komada hrastovih stabala z. z. Gladovec u šumi Gerbić procjenjenih na $21 m^3$ trupaca I. razreda, $35 m^3$ trupaca II., $14 m^3$ trupaca III. razreda, te 27 komada željezničkih pragova. Udaljenost šume od željezničke postaje Velika Gorica 20 km.

Isklična cijena je 69.000.— Kuna;

Ponude taksirane sa 200.— Kuna predaju se u zatvorenom pismu kod ove oblasti odredjenog dana do pola 11 sati prije podne.

Pobliži uvjeti mogu se vidjeti za vrijeme uredovnih sati kod ove kotarske oblasti.

Kotarski predsjednik:
Kraljić, v. r.

N A Š I Č K A

tvornica tanina i paropila d. d.
ZAGREB, Marulićev trg 18.

Sve vrste tvrdog i mekog drva

PILANE: Đurđenovac, Ljeskovica, Andrijevci,
Novoselec-Križ, Karlovac, Klenak,
Podgradci, Zavidovići, Begovac

Tvornica tanina, parketa, bačava: ĐURĐENOVAC
Impregnacija pragova i stupova: KARLOVAC
Tvornica sanduka i ljuštene robe: PODGRADCI

Urednik Dr Ing. Josip Balen. — Izdalo Hrvatsko šumarsko društvo u Zagrebu,
Vukotinovićeva ulica 2. — Tiskar Narodne tiskare, Zagreb, Kaptol 27. — Za tiskaru
odgovara Rudolf Vedo, Zagreb, Kaptol 27.

Zakoni, pravilnici, normativna rješenja

stupnja, a starještine državnih nadležtava i ustanova su naredbodavci drugog stupnja. S time u vezi član 37. pravilnika o radu odsjeka računovodstva pri ministarstvima i o računovodnoj službi kod naredbodavaca dopušta, da ministri kao naredbodavci prvog stupnja mogu podpuno ili djelomice prenjeti svoje pravo zauzimanja navjera i naređivanja izplata na podredjene im organe.

Prema prednjem u izvršavanju odobrenih i otvorenih navjera, koje im stoje na razpolaganju, ministri se mogu poslužiti i starješinama područnih nadležtava i ustanova. Ministri odlučuju u svojem djelokrugu i po vlastitom prosudjivanju, u kojem obsegu će svoje naredbodavno pravo prenjeti na te osobe, te im o tome izdaju pismene odluke, koje se moraju dostaviti i mjerodavnim računovodstvima poradi znanja.

U Zagrebu, dne 8. rujna 1941.

Državni rizničar:
Dr. VI. Košak, v. r.

(25)

Ministarstvo šumarstva i rudarstva

Odjel za šumarstvo

Broj: 10872-M. Š.-1941.

Dozvola lova na divljač u lov. sezoni 1941.-42.

Povodom zamolnice Kotar oblasti u Sinju, da se zabrani lov na zečeve i jarebice u vremenu od 15. rujna do 15. siječnja 1942. na području kotara Sinj, to se na temelju § 18 zakona o lovu, a po saslušanju Saveza lovačkih društava Nezavisne Države Hrvatske u svrhu zaštite divljači izgaje ova:

NAREDBA

§ 1.

Zabranjuje se lovljjenje, hvatanje i ubijanje zečeva i jarebica na području kotara Sinj u vremenu od 15. rujna 1941. do 15. siječnja 1942.

§ 2.

Ova naredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

Zagreb, 11. rujna 1941.

Ministar šumarstva i rudarstva:
Ing. Frković, v. r.

(26)

ZAKONSKA ODREDBA

o spajanju Državnog ravnateljstva za ponovu i Državnog ravnateljstva za gospodarstvenu ponovu.

§ 1.

Državno ravnateljstvo za ponovu osnovano zakonskom odredbom od 24. lipnja 1941. br. CLXXI-507-Z. p.-1941. i Državno ravnateljstvo za gospodarstvenu ponovu osnovano zakonskom odredbom od 1. srpnja 1941. br. CLXXXI-581-Z. p.-1941. spajaju se u jedno državno ravnateljstvo pod imenom: »Državno ravnateljstvo za ponovu«, koje će obavljati sve poslove, navedene u spomenutim zakonskim odredbama.

§ 2.

Provjedba ove zakonske odredbe povjerava se predsjedničtvu vlade. Ono će izdati propisnik o unutarnjem uredjenju i poslovanju ravnateljstva.

Hrvatsko šumarsko društvo

§ 3.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 15. rujna 1941.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: CCC-1431-Z. p.-1941.

Predsjednik
zakonodavnog povjerenstva
ministar:
Dr. Milovan Žanić, v. r.

(27)

Ministarstvo šumarstva i rudarstva

Odjel za šumarstvo

Broj: 10872-M. Š.-1941.

Dozvola lova na divljač u lov. sezonu 1941.-42.

Povodom zamolnice kot. oblasti u Sinju, da se zabrani lov na zečeve i jarebice u vremenu od 15. rujna do 15. siječnja 1942. na području kotara Sinj, to se na temelju § 18. zakona o lovnu, a po saslušanju Saveza lovačkih udruženja Nezavisne Države Hrvatske u svrhu zaštite divljači izdaje ova

NAREDBA

§ 1.

Zabranjuje se lovljenje, hvatanje i ubijanje zečeva i jarebica na području kotara Sinj u vremenu od 15. rujna 1941. do 15. siječnja 1942.

§ 2.

Ova naredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

Zagreb, 11. rujna 1941.

Ministar šumarstva i rudarstva:
Ing. Frković, v. r.

(28)

Ministarstvo šumarstva i rudarstva

Odjel za šumarstvo

Broj: 19111-M. Š.-1941.

Na osnovu § 18. zakona o lovnu, a u svrhu što boljeg očuvanja divljači: zečeva (*Lepus timidus*) i kamenjarki (*Caccabis saxatilis*) izdajem slijedeći:

NAREDBU.

1. Lovostaja za zečeve, propisana § 17. zakona o lovnu, produžuje se i mjenja tako da počinje 16. siječnja, a svršava 15. listopada.

2. Zabranjuje se svako izvršavanje lova na kamenjarke tijekom ovogodišnjeg lovog vremena (periode, sezone) do 31. prosinca 1941.

3. Ova naredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 12. rujna 1941.

Ministar
šumarstva i rudarstva:
Ing. Frković, v. r.

(29)

Velika župa Sana i Luka

Broj: 1423-41.

NAREDBA

o obustavi lova na području Velike Župe Sana i Luka

Na predlog kotarske oblasti u Banjoj Luci, a na temelju čl. 65 i 67 Zakona o unutrašnjoj upravi i § 4 Zakonske odredbe o velikim župama, i u interesu posvemašnjeg očuvanja javnog mira i reda, obustavljam do dalnje odredbe svaki lov na cijelom području Velike Župe Sana i Luka.

Banja Luka, 15. rujna 1941.

Zamjenjuje velikog župana:
podžupan:
Ahmet Krupić, v. r.

(30)

ZAKONSKA ODREDBA

o uredi obće državne brojitelje

§ 1.

Ured obće državne brojitelje (statistika) prikuplja, sređuje, obradjuje i objavljuje brojiteljene podatke o pukopisnim (demografskim), privrednim i kulturnim prilikama na području Nezavisne Države Hrvatske za svrhe zakonodavstva i javne uprave, za potrebe privrede i nauke, te radi obavljanja javnosti uobće.

§ 2.

Brojiteljene podatke objavljuje ured obće državne brojitelje u svojim redovitim i izvanrednim izdanjima.

§ 3.

Predsjednik vlade izdavat će naredbe na predlog ureda obće državne brojitelje za svaki pojedinj brojiteljni izvid.

§ 4.

Brojiteljni ured Nezavisne Države Hrvatske suradjuje u svom stručnom radu sa svim ministarstvima, crkvenim, državnim i samoupravnim oblastima, ustanovama, zavodima i poduzećima, te s inozemnim brojitelbenim uredima.

§ 5.

Ured obće državne brojitelje kod predsjedništva vlade samostalan je u svojoj stručnoj djelatnosti.

§ 6.

Uz brojiteljni ured Nezavisne Države Hrvatske postoji brojiteljno vieće. Članove toga vieća imenuje na predlog ureda obće državne brojitelje predsjednik vlade.

§ 7.

Članovi brojiteljnog vieća davaju na molbu ureda svoja stručna mišljenja o pojedinim pitanjima. Njihova je služba počasna.

§ 8.

Svi javni uredi, ustanove i udružbe, sve gradjanske i crkvene oblasti, sva gospodarska poduzeća, družtva i posebnici, dužni su u smislu izvidnih naredaba § 3. ove zakonske odredbe pribavljati i davati do određenoga roka istinite podatke i objašnjenja pismenim ili ustmenim putem brojitelbenom uredu Nezavisne Države Hrvatske, odnosno oblastima, navedenim u tim naredbama.

§ 9

Brojiteljna (statistička) služba svih javnih oblasti, ureda, ustanova i udružbi ima uskladiti svoj rad s potrebama brojiteljnog ureda Nezavisne Države Hrvatske. Isti su tako sva gospodarska i privredna poduzeća i družtva dužna vodjenje svojih poslovnih knjiga uskladiti s potrebama toga ureda.

§ 10.

U slučaju sumnje u vjerodostojnost danih podataka vlastan je brojiteljni ured Nezavisne Države Hrvatske izaslati svog službenika ili zatražiti od mjerodavne oblasti da pregleda sve poslovne izkaze, spise i knjige. Kod toga uvida dužan je dotični službenik ograničiti se jedino na to, da se razjasne traženi podatci ili uglavu njihova izpravnost.

§ 11.

Ako se traženi podatci ne dostave ni nakon ponovnog uredskog poziva ili ako se na poziv ne izprave pogreške u danim podatcima ili ne dopune nedostaci, vlastan je brojiteljni ured Nezavisne Države Hrvatske te podatke pribaviti, izpraviti ili nadopuniti na samom mjestu i to na trošak onih, koji su taj propust skrivili.

Nastale troškove izaslanstva ustanovljuje brojiteljni ured Nezavisne Države Hrvatske, a u slučaju neplateža utjeruju ih prvomolbene upravne oblasti.

§ 12.

Tko očituje krive ili neistinite brojiteljne podatke ili ih i nakon ponovnog poziva uzkrati, kaznit će se globom do 5.000 Kn, odnosno zatvorom do mjesec dana.

Jednakom kaznom kaznit će se svatko, tko bi smetao prikupljanje brojiteljnih podataka širenjem neistinith viesti ili drugim načinom.

§ 13.

Pojedinačni podatci iz § 8. ne smiju se priobčiti nikome, a naročito ne poreznim oblastima, niti smiju služiti kao osnova za oporezovanje ili druga obterećenja.

Ovi podatci smatraju se vrlo tajnim i mogu se objelodaniti samo skupno.

§ 14.

Svaka osoba, koja sudjeluje kod prikupljanja, sredjivanja i obradjivanja spomenutih podataka, dužna je strogo čuvati njihovu tajnost.

Prekršitelji te tajne kaznit će se zatvorom do 30 dana, koliko nije djelo kažnivo po drugim zakonskim propisima.

§ 15.

Kazne po ovoj zakonskoj odredbi (§ 12. i 14.) izriču prvomolbene upravne oblasti.

§ 16.

Sva tiskarska poduzeća na području Nezavisne Države Hrvatske dužna su bezplatno dostavljati jedan primjerak svih tiskanih stvari brojiteljem uredu Nezavisne Države Hrvatske.

§ 17.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama, a provedba se njezina povjerava predsjedničtvu vlade.

U Zagrebu, dne 19. rujna 1941

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj CCCVI-1447-Z. p.-1941.

Predsjednik zakonodavnog povjerenstva

Dr. Milovan Žanić, v. r.

(31)

ZAKONSKA ODREDBA

o osnivanju državnog zavoda za šumarska izraživanja i pokuse kod ministarstva šumarstva i rudarstva

§ 1.

Osniva se državni zavod za šumarska izraživanja i pokuse u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Zavod je samostalan ured u sklopu odjela za šumarstvo ministarstva šumarstva i rudarstva. Sjedište zavoda je u Zagrebu.

§ 2.

Svrha je zavoda, da izraživanjem prilika u šumama i u šumskom gospodarstvu, te izvodjenjem pokusa služi promicanju šumskog gospodarstva Nezavisne Države Hrvatske.

§ 3.

Zavod može imati postaje za šumarska izraživanja i pokuse u pojedinim krajevima države, koji se osnivaju odlukom ministarstva šumarstva i rudarstva, a na predlog zavoda.

§ 4.

Zavod je u svom radu samostalan. Proračun zavoda ulazi u sustav proračuna odjela za šumarstvo; računsko poslovanje vrši se putem odjela za šumarstvo.

§ 5.

Izraživanja i pokuse može zavod vršiti i na zahtjev samoupravnih tiela, te na zahtjev posebnika. Uvjete i doprinose za taj rad propisuje ministarstvo šumarstva i rudarstva, odjel za šumarstvo, na predlog zavoda, a plaćaju se državnoj blagajni.

§ 6.

Na čelu zavoda je upravitelj, kojega imenuje ministar šumarstva i rudarstva. Ministar šumarstva i rudarstva imenuje ili dodjeljuje na rad zavodu, odnosno postajama, stručno, pomoćno i podvorno osoblje na predlog zavoda.

§ 7.

Na predlog zavoda propisat će ministarstvo šumarstva i rudarstva propisnim uredjenje i poslovanje zavoda i postaja.

§ 8.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministarstvu šumarstva i rudarstva.

§ 9.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama. U Zagrebu, dne 19. rujna 1941.

Poglavnik

Nezavisne Države Hrvatske:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: CCCV-1441-Z. p.-1941.

Ministar šumarstva i rudarstva:

Ing. Ivica Frković, v. r.

Predsjednik zakonodavnog povjerenstva:

Dr. Milovan Žanić, v. r.

(32)

ZAKONSKA ODREDBA

o proširenju nadležnosti priekog suda i pokretnog priekog suda.

§ 1.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljena svatko, tko zatraži ili ubere za živežne namirnice, odjevne predmete ili bilo koji predmet, za život

neophodno potreban, ili za svoj rad, potreban za proizvodnju ovih predmeta, cenu u visini, koja bi kao obća cena mogla ugroziti probitke države ili pučanstva ili poremetiti ravnovjesje gospodarskog života i družtvovnog poredka.

§ 2.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen:

1. proizvoditelj, koji na poziv Državnog ravnateljstva za prehranu i njegovih organa, medju koje se ubrajaju i komisionari ravnateljstva, ne preda u određenom roku i na propisani način višak pšenice, raži, napolice (suraži), pira, ječma, kukuruza iz žetve godine 1941. prema zakonskoj odredbi o prehrani pučanstva i pokriću gospodarskih potreba žitaricama i kukuruzom od 21. lipnja 1941. broj CLXIII-432-Z. p.-194. (Narodne novine od 21. lipnja 1941. broj 56);
2. proizvoditelj, koji višak žitarica i kukuruza, naveden u točki 1., prodaje ili otudji bilo komu izuzevši Državnom ravnateljstvu za prehranu;
3. mlinar, koji:
 - a) proizvodi preko propisane količine krupicu i belo brašno (mekano ili sјipko);
 - b) sakriva ili otudjuje kukuruz i žitarice, navedene u točki 1., ili njihovo brašno;
 - c) dobiveni ušur u zrnju od žitarica i kukuruza, predan mu na meljavu, ne preda označenom komisionaru Državnog ravnateljstva za prehranu;
 - d) preuzima žitarice na meljavu bez propisane »Popratnice»;
 - e) ne vodi istinito knjige o meljavi ili bilo kojim načinom onemogući pregled i nadzor svog poslovanja;
4. komisionar Državnog ravnateljstva za prehranu, koji:
 - a) otudjuje ili razdjeljuje preuzete žitarice i kukuruz protivno zakonskoj odredbi, spomenutoj u točki 1., i uputama Državnog ravnateljstva za prehranu;
 - b) ne vodi istinito knjige o preuzetim žitaricama i kukuruzu;
5. pekar, koji:
 - a) proizvodi kruh u nepropisnoj težini ili kakvoći;
 - b) prodaje kruh uz višu cenu, nego li je odredjena;
 - c) sakriva, zadržava ili otudjuje brašno, dano mu za proizvodnju kruha;
6. trgovac, koji:
 - a) prodaje predano mu brašno uz višu cenu, nego li je odredjena;
 - b) sakriva, zadržava ili protivno propisima otudjuje predano mu brašno.

§ 3.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljeno onaj, koji:

1. razpolaze govedima, teladi, svinjama, ovcama, kozama ili konjima protivno postojećim propisima i time otežava prehranu pučanstva ili udovoljenje gospodarskih potreba;
2. neovlašteno izvozi ili prebacuje stoku, navedenu u toč. 1., ili njezine prerađevine u inozemstvo ili izvan prehranbenog područja Državnog ravnateljstva za prehranu ili to obavlja i prodaje u svrhu takovog izvoza;
3. tko prodaje ili kupuje preko određenih ciena stoku navedenu u točki 1., u život ili zaklanom stanju;
4. prodaje prerađevine od stoke, navedene u toč. 1., preko određenih ciena ili, ako te nisu odredjene, iznad ciena, koje već uključuju u sebi gradjansku dobit;
5. mesar, kobasičar i suvičar, koji:
 - a) prodaje meso, mast, slaninu ili mesne proizvode uz višu cenu, nego li je odredjena;
 - b) sakriva ili zadržava proizvode, navedene pod a);

c) oteščava svojim poslovanjem redovitu ili urednu obskrbu pučanstva proizvodima, navedenim pod a).

§ 4.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen onaj, koji:

1. samovlastno iznosi iz države bilo kakovu robu, neobhodno potrebnu za život ili je dobavlja i prodaje u tu svrhu;
2. na bilo koji način uništi ili pokvari ljudsku ili stočnu hranu s namjerom, da otešča prehranu pučanstva.

§ 5.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen državni i samoupravni službenik, koji ne izvrši na vrieme i na propisani način dužnosti, odredjene mu propisima o prehrani pučanstva ili radi proti ovim propisima.

§ 6.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen, tko verižnom trgovinom podiže ciene robe za život potrebne.

§ 7.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen onaj, koji:

1. protivno postojećim propisima iznosi ili pokuša iznjeti iz države zlato, srebro ili ostale plemenite kovine, zlatni, srebrni ili inozemni novac, vrednostne papire ili druge vrednote;
2. protivno postojećim propisima unosi u državu dinarske novčanice ili vrednostne papire, koji predstavljaju obvezu bivše kraljevine Jugoslavije;
3. bilo kojim načinom slabiti ili pokuša slabiti povjerenje u državni novac ili u kredit ili u gospodarsku snagu države.

§ 8.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen, tko na bilo koji način povredi ili ugrozi gospodarske životne probitke hrvatskoga naroda ili družtvovnoga poredka, pa makar djelo ostalo u pokušaju.

§ 9.

Pred prieki sud odnosno pred pokretni prieki sud bit će stavljen onaj, koji potiče, navodi ili pomaže izvršenje kojeg kažnjivog djela, predviđenog u ovoj zakonskoj odredbi.

§ 10.

Za sva kažnjiva djela, navedena u ovoj zakonskoj odredbi, određuje se pred priekim sudom odnosno pred pokretnim priekim sudom kazna smrti strieljanjem.

§ 11.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama i od toga dana prestaju vrediti svi propisi, koji su joj protivni. Zakonska odredba za obranu naroda i države od 17. travnja 1941. ostaje i dalje na snazi.

U Zagrebu, dne 22. rujna 1941.

áBroj: CCCIX-1502-Z. p.-1941.

Ministar
pravosudja i bogoštovlja:

Dr. Mirko Puk, v. r.
Predsjednik
zakonodavnog povjerenstva
Dr. Milovan Žanić, v. r.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

(33)

Ministarstvo unutarnjih poslova
Broj: 32640 Pr. M. U P.-1941.

NAREDBA

**ministarstva unutarnjih poslova o proglašenju zakonske odredbe od 22. rujna 1941.
broj CCCIX-1502-Z. p. 1941. o proširenju nadležnosti Priekog suda i Pokretnog priekog
suda.**

Radi svestranog proglašenja zakonske odredbe od 22. rujna 1941. broj CCCIX-1502-Z. p.-1941. o proširenju nadležnosti Priekog suda i Pokretnog Priekog suda naredjujem:

1. Sve novine imaju spomenutu zakonsku odredbu otisnuti na čelu prve stranice i to dnevne novine u dva naredna broja, a tjedne novine u narednom broju.
2. Sva gradska i občinska poglavarstva imaju odmah spomenutu zakonsku odredbu svestrano proglašiti na cijelom svom području oglasima i prema mjestnom običaju.
3. Krugovalna postaja dužna je tu zakonsku odredbu na krugovalu čitati kroz tri dana više puta dnevno.
4. Svi mlinari, mesari i ostali obrtnici te trgovci imaju navedenu zakonsku odredbu tražno izložiti u svojim prostorijama na vidljivom, pučanstvu lako pristupачnom mjestu.
5. Tko propusti izvršiti ovom naredbom odredjene dužnosti, bit će po redarstvenim oblastima najstrože kažnjen.

U Zagrebu, 22. rujna 1941.

Ministarstvo unutarnjih poslova:
Dr. Andrija Artuković, v. r.

(34)

ZAKONSKA ODREDBA

o proširenju područja Trgovinsko-veleobrtne i Obrtle komore u Osijeku

§ 1.

Djelovanje Trgovinsko-veleobrtne i Obrtle komore u Osijeku, svake u svojoj nadležnosti, proteže se i na područje gradova: Hrvatska Mitrovica, Petrovaradin, Hrvatski Karlovci i Zemun, kao i kotara: Hrvatska Mitrovica, Ruma, Irig, Stara Pazova, Hrvatski Karlovci i Zemun.

§ 2.

Ovlašćuje se ministarstvo za obrt, veleobrt i trgovinu na rješavanje svih pitanja u vezi s ovim proširenjem nadležnosti.

§ 3.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministarstvu za obrt, veleobrt i trgovinu.

§ 4.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.
U Zagrebu, dne 22. rujna 1941.

Broj: CCCXI-1942-Z p.-1941.

Ministar za obrt, veleobrt i
trgovinu:

Marijan Šimić, v. r.

Predsjednik zakonodavnog
povjerenstva
ministar:

Dr. Milovan Žanić, v. r.

Poglavljak

Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

(35)

ZAKONSKA ODREDBA

o promjeni naziva privrednih komora

§ 1.

Dosadašnji nazivi zanatskih komora i industrijskih komora mijenjaju se u nazive: obrtna komora i veleobrtna komora.

§ 2.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.
U Zagrebu, dne 22. rujna 1941.

Poglavnik

Nezavisne Države Hrvatske:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: CCCXII-1493-Z. p.-1941.

Ministar

za obrt, veleobrt i trgovinu:

Mirijan Šimić, v. r.

Predsjednik zakonodavnog

povjernstva

ministar:

Dr. Milovan Žanić, v. r.

(36)

Imenovanje predsjednika i članova zemaljskog komasacionog povjerenstva u Zagrebu.

O d r e d b a

Na prijedlog ministra seljačkog gospodarstva, temeljem propisa §-a 2. zakonske odredbe o nadopuni propisa o komasaciji zemljišta od 29. kolovoza 1941. broj CCXXVI-1247-Z. p. 1941. imenujem predsjednika i članove zemaljskog komasacionog povjerenstva u Zagrebu.

Za predsjednika Dr. Miju Bielčića, savjetnika ministarstva pravosudja i bogotovlja iz Zagreba.

Za redovitoga člana pravne struke Dragutina Kovačića, odjelnog savjetnika ministarstva unutarnjih poslova iz Zagreba.

Za redovitoga člana pravne struke i izvjestitelja Ivu Živovića, agrarnog savjetnika ministarstva seljačkog gospodarstva iz Zagreba.

Za redovitoga člana sudske struke Ivana Jaspriću, viećnika stola sedmorice iz Zagreba.

Za redovitoga člana sudske struke Ivana Filipovića, viećnika stola sedmorice iz Zagreba.

Za redovitoga člana gospodarske struke Slavka Kolaru, pročelnika poljodjelskog odjela ministarstva seljačkog gospodarstva iz Zagreba.

Za redovitoga člana geodetsko-tehničke struke ing. Stjepana Horvata, sveučilištnoga profesora tehničkog fakulteta iz Zagreba.

Za redovitoga člana kulturno-tehničke struke Dr. ing. Antu Frankovića, ravnatelja srednje tehničke škole iz Zagreba.

Za redovitoga člana šumarske struke Dr. ing. Josipa Bale na, sveučilištnog profesora šumarskog fakulteta na radu u ministarstvu šumarstva i rudarstva iz Zagreba.

Hrvatsko šumarsko društvo

Za perovodju Nikolu Volovića, pristava I. razreda zakonodavnog povjerenstva iz Zagreba.

Za zamjenika članu pravne struke Dr. Aleksandra Šibenika, odjelnog savjetnika ministarstva unutarnjih poslova iz Zagreba.

Za zamjenika članu sudske struke Ivana Jadića, vijećnika stola sedmorce iz Zagreba.

Za zamjenika člana sudske struke Dr. Matiju Belića, vijećnika stola sedmorce iz Zagreba.

Za zamjenika članu gospodarske struke ing. Matu Nikolića, gospodarskog nadzornika ministarstva seljačkog gospodarstva iz Zagreba.

Za zamjenika članu geodetsko-tehničke struke ing. Josipa Eisele, tehničkog višeg pristava ministarstva prometa i javnih radova.

Za zamjenika članu kulturno-tehničke struke ing. Albina Vierdinga, tehničkog nadzornika ministarstva prometa i javnih radova.

Za zamjenika članu šumarske struke ing. Rajka Hvala, šumarskog savjetnika ministarstva šumarstva i rудarstva iz Zagreba.

Za zamjenika perovodi Dr Branislava Ivakića, agrarnog višeg pristava ministarstva seljačkog gospodarstva iz Zagreba.

U Zagrebu, dne 18. rujna 1941.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: 26.034-1941.

Ministar seljačkog gospodarstva:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(37)

Broj: 119.963-II-1-1941.

Na osnovu § 150. zakona o radnjama od 5. studenog 1931. i čl. VI. odluke ministarstva za obrt, veleobrt i trgovinu od 11. rujna 1941. br. 42.102 o cijenama ogrjevnog drveta Gradsко poglavarstvo u Zagrebu propisuje ovu

NAREDBU

o najvišim cijenama za prodaju ogrjevnog drveta na području grada Zagreba

Čl. 1.

I. U prodaji na veliko (na vagone od 10.000 kg = 20 m³) franco wagon Zagreb za 1 wagon:

1. bukovina I. po Kn 4.363.—,
2. bukovina II. po Kn 3.763.—,
3. bukovina III. po Kn 3.363.—,
4. grabrovina I. po Kn 4.575.—,
5. grabrovina II. po Kn 3.954.—,
6. cerovina I. po Kn 4.216.—,
7. cerovina II. po Kn 3.631.—,
8. jasenovina I. po Kn 4.231.—,
9. jasenovina II. po Kn 3.644.—,
10. hrastovina I. po Kn 4.125.—,
11. hrastovina II. po Kn 3.549.—,
12. hrastovina III. po Kn 3.179.—,

13. brestovina I. po Kn 3.939.—,
14. brestovina II. po Kn 3.356.—,
15. mješane i ostale tvrde listače I. po Kn 4.027.—,
16. mješane i ostale tvrde listače II. po Kn 3.435.—,
17. bukovи nevezani odpadci po Kn 2.719.—,
18. mješani tvrdi nevezani odpadci po Kn 2.610.—.

Napomena: Za 17. i 18.: Za vezane odpadke dodaje se na cijenu nevezanih otpadaka trošak žice i vezanja.

II. U prodaji na malo (na prostorne metre ili kilograme):

A) Cjepanice:

Kod dostave s kolodvora bukovina I. za 1 m³ Kn 240.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 265.—;

Kod dostave s kolodvora bukovina II. za 1 m³ Kn 208.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 230.—;

Kod dostave s kolodvora bukovina III. za 1 m³ Kn 186.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 205.—;

Kod dostave s kolodvora grabovina II. za 1 m³ Kn 253.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 275.—;

Kod dostave s kolodvora grabovina II. za 1 m³ Kn 218.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 242.—;

Kod dostave s kolodvora cerovina I. za 1 m³ Kn 232.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 256.—;

Kod dostave s kolodvora jasenovina za 1 m³ Kn 201.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 225.—;

Kod dostave s kolodvora jasenovina I. za 1 m³ Kn 233.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 257.—;

Kod dostave s kolodvora jasenovina II. za 1 m³ Kn 202.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 226.—;

Kod dostave s kolodvora hrastovina I. za 1 m³ Kn 228.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 252.—;

Kod dostave s kolodvora hrastovina II. za 1 m³ Kn 196.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 220.—;

Kod dostave s kolodvora hrastovina III. za 1 m³ Kn 176.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 242.—;

Kod dostave s kolodvora brestovina I. za 1 m³ Kn 186.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 242.—;

Kod dostave s kolodvora brestovina II. za 1 m³ Kn 186.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 210.—;

Kod dostave s kolodvora mješane i ostale tvrde listače I. za 1 m³ Kn 222.—, kod dostave sa skladišta trgovca Kn 246.—;

Kod dostave s kolodvora mješane i ostale listače II. za 1 m³ Kn 190.—, kod dostave sa saskladišta trgovca Kn 214.—;

Za dostavu pred kuću potrošača smije se na gornje iznose dodati još iznos od Kn 20.— za 1 prostorni metar ogrijevnog drva, što se ima u računu iztaknuti kao posebna stavka.

Za piljenje (na četiri reza) smiju trgovci i vlastnici motornih pila zaračunati Kn 60.—, a za cjepanje Kn 50.— za 4 prostorna metra (1 hvat).

B) Usitnjeno drvo (piljeno i cjepano):

Sa skladišta trgovca bukovina I. po Kn 583.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 60.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca bukovina II. po Kn 518.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 55.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca bukovina III. po 475.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 50.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca grabovina I. po Kn 606.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 63.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca grabovina II. po Kn 539.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 56.— 100 kg;

Sa skladišta trgovca cerovina I. po Kn 567.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 59.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca cerovina II. po Kn 504.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 53.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca jasenovina I. po Kn 569.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 59.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca jasenovina II. po Kn 505.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 53.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca hrastovina I. po Kn 538.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 58.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca hrastovina II. po Kn 495.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 52.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca hrastovina III. po Kn 456.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 48.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca brestovina I. po Kn 537.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 56.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca brestovina II. po Kn 475.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 50.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca miješane i ostale tvrde listače I. po Kn. 547.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 57.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca miješane i ostale tvrde listače II. po Kn 483.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 50.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca bukovi nevezani odpadci po Kn 405.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 42.— za 100 kg;

Sa skladišta trgovca miješani tvrdi nevezani odpadci po Kn 394.— za 1000 kg, sa skladišta sitnog trgovca po Kn 41.— za 100 kg;

Napomena: I. Sve cene pod B) razumievaju se za usitnjeno drvo na četiri reza.

2. Za vezane odpadke dodaje se na cenu nevezanih odpadaka trošak žice i vezanja.

Za dostavu pred kuću potrošača smije se na gornje iznose dodati još iznos od Kn 40.— za 1000 kg drva, a za manje količine razmjerno manji iznos, dok se za dostavu u kuću potrošača za 100 kg drva smije na gornje iznose dodati još iznos od Kn 5.—, a za manje količine razmjerno manji iznos. Naplata za dostavu ima se u računu uвiek istaknuti kao zasebna stavka.

Čl. 2.

Za klasifikaciju ogrjevnog drveta mjerodavne su odredbe toč. I. odluke ministarstva za obrt, veleobrt i trgovinu od 11. rujna 1941. broj 42.102 o cienama ogrjevnog drveta.

Čl. 3.

Tko prodaje ogrjevno drvo uz više cene, nego što su ovom naredbom odredene, biti će kažnjen u smislu odredaba stava 2. čl. 9. naredbe o nadzoru cijena od 22. ožujka 1940. broj 14.439-VII-1940. u veleprodaji zatvorom do šest mjeseci i novčanom kaznom do Kn 50.000.—, a u maloprodaji zatvorom do 30 dana i novčanom kaznom do Kn 5.000.—, a u težim slučajevima upućen na prinudni boravak do 3 mjeseca po čl. 1. naredbe od 22. svibnja 1940. broj 16.187-III-A-1940., odnosno predan priekom sudu.

Čl. 4.

Ova naredba stupa na snagu danom proglašenja.

Stupanjem na snagu ove naredbe gubi važnost naredba ovoga Gradskeg poglavarstva o maksimalnim cijenama za prodaju gorivog drva na području grada Zagreba od 6. XII. 1940. broj 174.949-III-A-3-1940.

Zagreb, 18. rujna 1941.

Gradski donačelnik:
Dinter, v. r.

(38)

ZAKONSKA ODREDBA

o izmjeni zakonske odredbe o občoj državnoj brojtvbi

§ 1.

U zakonskoj odredbi o uredju obće državne brojtvbe od 19. rujna 1941. broj CCCVI-1447-Z. p.-1941. u § 4. rieč »crkvenim« mjenja se s riečju »vjerskim« a u § 8. rieč »crkvene« u »vjerske«.

§ 2.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim Novinama.
U Zagrebu, 26. rujna 1941.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj CCCXXIII-1583 Z. p.-1941.

Predsjednik zakonodavnog povjerenstva — ministar:

Dr. Milovan Žanić, v. r.

(39)

Na temelju § 5. zakonske odredbe o osnutku Hrvatskog izdavalac kog (bibliografskog) zavoda od 9. kolovoza 1941. broj CCXXVIII-1000 Z. p. 1941 izdajem

PROPIŠNIK

o ustrojstvu i poslovanju Hrvatskog izdavalac kog (bibliografskog) zavoda.

§ 1.

Hrvatski izdavalac k (bibliografski) zavod pokreće, organizira, uredjuje i raz- pačava tiskana djela u smislu § 2. zakonske odredbe o osnutku Hrvatskog izdavalac kog (bibliografskog) zavoda, a poimence uredjuje i izdaje:

- a) Hrvatsku enciklopediju;
- b) Enciklopediju za mladež;
- c) Hrvatsku bibliografiju;
- d) Rječnik hrvatskog književnog jezika;
- e) »Hrvatska u rieči i slici»;

- f) »Tekstovi i pregledi»;
- g) knjige o Hrvatima i Hrvatskoj na stranim jezicima, te djela hrvatskih pisaca, prevedena na strane jezike;
- h) »Hrvatska misao i rieč kroz stoljeća»;
- i) cijelokupna djela hrvatskih političkih pisaca i eseista;
- j) slikovnice i alburne, koji imaju za svrhu upoznavanje hrvatske zemlje i hrvatske prosvjete;
- k) knjige, rasprave i časopise po naručbi ministarstava i drugih državnih ustanova, uz odobrenje ministra nastave.

§ 2.

Na čelu zavoda stoji upravitelj, kojega imenuje ministar nastave. Upravitelj predstavlja zavod pred vlastima i javnošću, te je odgovoran za duh izdanja i gospodarski rad i napredak zavoda.

Upravitelj zavoda može biti i književni tajnik zavoda i glavni urednik kojeg većeg izdanja zavoda.

§ 3.

Književne poslove zavoda vodi književni tajnik zavoda, kojega imenuje upravitelj zavoda uz odobrenje ministra nastave.

Dužnosti su književnog tajnika:

- a) brinuti se za organizaciju i redovito izvršenje književnih poslova zavoda;
- b) stajati u trajnom osobnom dodiru s urednicima i suradnicima djela zavoda;
- c) brinuti se, da svi naručeni rukopisi budu na vrieme predani, pregledani, konično obradjeni i u tisku odaslati tako, da svako djelo u predviđenom roku izidje iz tiska;
- d) redovito obavješćivati upravitelja zavoda o stanju poslova svoga djelokruga, te iznositi upravitelju priedloge za daljnji izdavalачki rad zavoda;
- e) suradjivati s onim javnim ili posebničkim ustanovama, koje svojim radom mogu olakšati polučenje svrhe zavoda;
- f) predlagati upravitelju glavne urednike i urednike pojedinih djela.

§ 4.

Gospodarsko poslovanje zavoda vodi gospodarski tajnik, kojega imenuje upravitelj zavoda uz odobrenje ministra nastave.

§ 5.

Ministar nastave imenuje nadzorni odbor od tri osobe, koji vrši nadzor nad gospodarskim poslovanjem zavoda, te o svome nalazu izvješćuje ministarstvo nastave najmanje jednom godišnje.

§ 6.

Knjige Hrvatskog izdavalачkog (bibliografskog) zavoda moraju se voditi u smislu trgovackog zakona po sustavu dvojnog knjigovodstva i zaključivati koncem svake kalendarske godine. Godišnji našastar i bilanca sastavljaju se tako, da se našastar i nekretnine, u koliko ih zavod posjeduje, unose u bilančnoj vrednosti, koja se dobije redovitim godišnjim odpisivanjem od nabavne vrednosti, u koliko se radi o predmetima, koji se troše. Slikovni i fotografiski predmeti, u koliko su već upotrijebljeni u kojem izdanju, računaju se uz polovinu nabavne cene. Sirovine i materijal unose se po nabavnoj ceni, a knjige, tiskanice i ostali izradjeni predmeti po njihovoj proizvodnoj ceni, u koju se računaju i izdatci za nabavu i izdatci za izradbu (plaće, nagrade i t. d.)

§ 7.

Hrvatski izdavački (bibliografski) zavod posluje kao trgovačko družtvu služeći se uobičajenim načinom poslovanja, što posebno vriedi za reklamu, način prodaje, zastupstva i t d

§ 8.

O stvarima i osobnim izdatcima Hrvatskog izdavačkog (bibliografskog) zavoda, donosi odluku upravitelj. Za nabavu drugog materijala i potrebština upravitelj donosi odluku do svote izpod 250.000 Kn, a za svaki veći izdatak donosi odluku ministarstve nastave.

§ 9.

Namještenici Hrvatskog izdavačkog (bibliografskog) zavoda su ili

1. državni službenici, dodieljeni na rad zavodu, ili
2. službenici, koje imenuje i plaća zavod.

Državne službenike dodieljuje ministarstvo nastave.

§ 10.

Upravitelj, književni i gospodarski tajnik podnose svoj podpis trgovackom sudu, te su ovlašteni podpisivati Hrvatski izdavački (bibliografski) zavod. Osim njih mogu podpisivati zavod osobe, koje na to ovlasti upravitelj.

§ 11.

Upravitelj donosi, mjenja i dopunjuje poslovni red o unutrašnjem poslovanju i organizaciji rada Hrvatskog izdavačkog (bibliografskog) zavoda. Taj poslovni red obvezatan je za sve namještenike i službenike Hrvatskog izdavačkog (bibliografskog) zavoda, kada ga potvrdi ministarstvo nastave.

§ 12.

Ovaj propisnik stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 29. rujna 1941.

Doglavnik
ministar nastave:
Dr. Mile Budak, v. r.

(40)

**ZAKONSKA ODREDBA
o Državnom gospodarstvenom povjerenstvu**

§ 1.

Osniva se Državno gospodarstveno povjerenstvo sa svrhom, da prenošenje vlastničtva poduzeća bilo koje vrsti na inozemce uskladije s vojnim i gospodarskim probitcima države i naroda, bez obzira na to, imaju li ta poduzeća sjedište u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj ili izvan nje, samo ako rade i proizvode na njenom području.

§ 2.

Svaki pravni posao, kojim se ima obaviti prijenos vlastničtva bilo kojeg poduzeća, suvlastničkog dijela toga poduzeća ili — kod poduzeća, koja su dioničko društvo — prijenos pojedinih dionica ili skupa dionica na inozemce, nevaljan je i ništetan bez dozvole Državnog gospodarstvenog povjerenstva, ako je taj pravni posao sklopljeniza 10. travnja 1941., ili će se u buduće sklopiti. Već obavljeni prijenos vlastničtva nevaljan je bez obzira na to pod kakvim se pravnim naslovom prijenos obavio.

§ 3.

Državno gospodarstveno povjerenstvo izvršujući spomenutu zadaću izpitat će u prvom redu sve dosada sklopljene pravne poslove, kojima je preneseno ili kojim se pokušalo prenijeti vlastničtvo poduzeća spomenutih u § 1. na strance i proglašiti,

Hrvatsko šumarsko društvo

koji su od tih poslova ništetni. U koliko su ti pravni poslovi dosad izvršeni, naredit će ministarstvo u nadležnost kojeg to poduzeća spada, na temelju takvog rješenja Državnog gospodarstvenog povjerenstva, da se uspostavi prijašnje stvarno i pravno stanje poduzeća, koje je postojalo prije tog pravnog posla. Sve oblasti dužne su to provesti.

Državno gospodarstveno povjerenstvo izpitivat će jednako sve pravne poslove, koje će se od sada sklapati glede prijenosa vlastničvta poduzeća spomenutih u § 1. na inozemce.

Proti rješenjima Državnog gospodarstvenog povjerenstva nije dopuštena tužba na upravni ni na redovni sud.

§ 4.

Zemljišno knjižnim sudovima, trgovačkim registrima, rudarskim uredima i svim oblastima, koje vode očeviđnost poduzeća bilo koje vrste, zabranjuje se prijenos vlastničvta takvih poduzeća bez dozvole Državnog gospodarstvenog povjerenstva.

§ 5.

Zabranjuje se svim vlastnicima spomenutih poduzeća započinjati bilo kakove pregovore glede prijenosa vlastničvta poduzeća spomenutih u § 1. ove zakonske odredbe ili njihovih suvlastničkih dijelova i dionica na inozemce, ako prije o namjeranim pregovorima i poslu ne obavijeste Državno gospodarstveno povjerenstvo u Zagrebu i ne dobiju dozvolu za te pregovore.

Svako poduzeće, koje je takve poslove od 10. travnja 1941. do danas sklopilo ili pregovore o takvim poslovima provelo, dužno je o tome izcrpljivo obavijestiti Državno gospodarstveno povjerenstvo u Zagrebu u roku od tri dana.

Tko se ogriješi o dužnosti spomenute u stavci prvoj i drugoj, kaznit će se globom do 10,000,000 Kn i zatvorom do 5 godina. Za izplatu globe solidarno odgovara poduzeće, o kojem se radi, svom svojom imovinom. Za sudjenje o tim kažnjivim djelima nadležan je sudbeni stol u Zagrebu.

§ 6.

Državno gospodarstveno povjerenstvo vodit će nadzor nad radom Državnog ravnateljstva za ponovu i Državnog ravnateljstva za gospodarsku ponovu.

Ono će po potrebi određivati smjernice rada svim privrednim ministarstvima.

§ 7.

Državno gospodarstveno povjerenstvo sastavljuju ministar domobranstva kao pročelnik, državni rizničar, ministar obrta, veleobrta i trgovine, ministar vanjskih poslova, ministar šumarstva i ruderstva, ministar seljačkog gospodarstva, ministar prometa i javnih radova, predsjednik Hrvatskog privrednog vijeća, predsjednik odnosno povjerenik Radničke komore u Zagrebu.

§ 8.

Predsjedništvo vlade izdat će propisnik o radu Državnog gospodarstvenog povjerenstva i sastavu njegovog pomoćnog ureda.

§ 9.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novimana, a njena provedba povjerava se predsjedničtvu vlade.

Ovu zakonsku odredbu ovlašten je obvezno tumačiti predsjednik vlade.

U Zagrebu, dne 7. kolovoza 1941.

Poglavnik
Nezavisne Države Hrvatske:
Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: CCXXVII-995-Z. p.-1941.

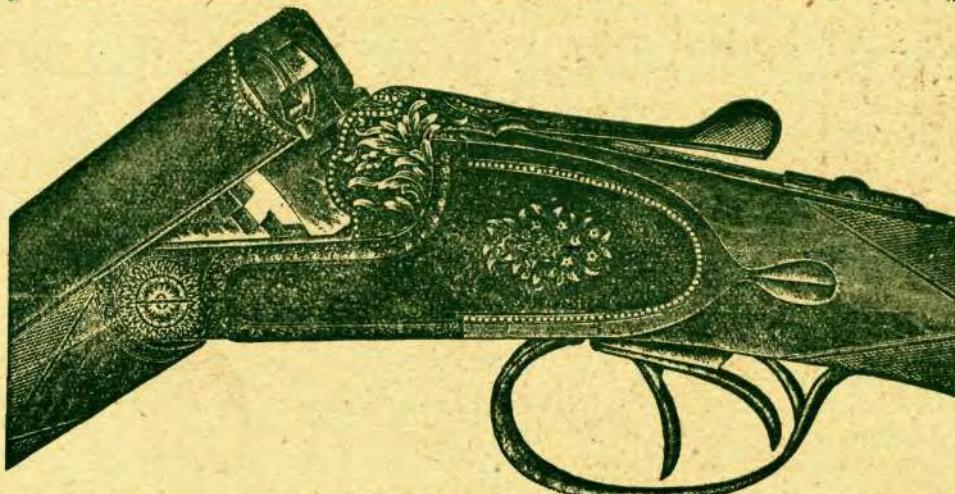
Domaća stručna djela iz područja šumarstva

Broj	Pisac	Naslov knjige	Nabavlja se kod	Cijena		
				Kn	za stud.	za član. društ.
1.	Agić O.	Bilinstvo za lug. osoblje	pisca. Vinkovci	15.—	—	—
2.	Balen J. dr.	O proredama	" Zagreb, Rockefellerova 41	50.—	—	—
3.	"	Pril. poznav. medit. šuma	"	50.—	—	—
4.	"	Naš goli krš	"	100.—	—	—
5.	"	Pogl. na šumarstvo Bugarske	"	50.—	—	—
6.	"	Šumski rasadnici	"	50.—	—	—
7.	"	Josip Kozarac	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	15.—	—	—
8.	"	Morozov. Nauka o šumi I.	pisca. Zagreb, Rockefellerova 41	60.—	—	—
9.	Balen-Sagadin	Zakon o šumama	Tiskara Narodnih Novina, Zgb.	50.—	—	—
10.	Borošić-Sarnavka	Zbornik šum, zakona i propisa	Ministarstvo šuma i rudnika	60.—	—	—
11.	Čeović Ivo ing.	Lovstvo	Tipografija d. d. — Zagreb	80.—	—	—
12.	Demić K. Č.	Radne mašine za obradu dryleta	Drvotrzac — Zagreb, Praška 6	60.—	—	—
13.	Fink F.	Kubični sadržaj klada	"	45.—	—	—
14.	"	Površina neobrub, dasaka	"	20.—	16.—	—
15.	"	Površina srednjača (centreplanks)	"	20.—	16.—	—
16.	"	Prerač. engl. stopa i palaca	"	5.—	4.—	—
17.	"	Kubature popruga (frizerja)	"	25.—	—	—
18.	Hufnagl-Ves. Mil.	Praktično uređivanje šuma	H. Š. D. Vukotinovićeva 2	20.—	—	—
19.	Levaković A. dr.	Dendrometrija	"	100.—	članovi 50.— nečlan. 70.—	70.—
20.	Madarević S. ing.	Naše šume	pisca. Zagreb. Palmotićeva 68	120.—	—	—
21.	Marinović M. dr.	Priredni značaj lova	" Bgd. Novopazarska 48 I	60.—	25.—	25.—
22.	"	Šum. privredna geografija	"	300.—	220.—	250.—
23.	"	Značaj šuma u privr. i kult. životu naroda	Kr. Srpska Akademija. Beograd	10.—	—	—
24.	"	Osnovi nauke o upravi šumama	pisca. Bgd. Novopazarska 48 I	140.—	100.—	100.—
25.	Markić M. ing.	O imovnim općinama	Zgb. Derenčinova 29 i H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
26.	Nenadić D. dr.	Račun vrijednosti šuma	"	100.—	članovi 50.— nečl. 70.—	70.—
27.	"	Uređivanje šuma	pisca. šumarski fakultet. Zagreb	120.—	—	—
28.	Petračić A. dr.	Uzgajanje šuma	"	100.—	—	—
29.	Petrović D. dr.	Šum. i š. privreda u Makedoniji	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
30.	Ugrenović A. dr.	Pola stoljeća šumarstva	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	200.—	—	—
31.	"	Zakoni i propisi o šumama i p.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	—	—
32.	"	Iskorišćavanje šuma II	D. Tomićić Zgb. Tehn. fakultet	140.—	100.—	—
33.	"	III	"	140.—	100.—	—
34.	"	IV	"	140.—	100.—	—
35.	Veseli D.	Zaštita šuma	pisca. Sarajevo. Bolnička 15	30.—	25.—	—
36.	"	Geodezija	"	40.—	35.—	—
37.	"	Lovstvo i ribarstvo	"	30.—	25.—	—
38.	"	Šumarska botanika	"	25.—	20.—	—
39.	"	K. denje šumura	"	15.—	12.—	—
40.	"	Sistematika šum, drylja	"	10.—	8.—	—
41.	"	Povj. crtice o šum. Bos. i Herc.	"	15.—	12.—	—
42.	"	Sušenje četin. šuma	"	10.—	8.—	—
43.	Zoričić M. dr.	Tumač Zakona o lovnu	Tiskara Nar. Novina — Zagreb	95.—	—	—

**INDUSTRija ORUŽJA
BOROVNIK I VRBANIC
ZAGREB, Jurišićeva 9 kod Glavne pošte
Telefon 24-5-67**

Preporuča svoj cij. gg. lovcima svoje prvorazredne puške, pištolje i sav lovački pribor.

PREUZIMAMO sve u puškarski zanat zasijecajuće popravke oružja te izvršujemo sve najsavjesnije. — Izradjujemo lovačke puške po specijalnim narudžbama — Prodajemo najsolidniju lovačku municiju. — Dajemo savjete i informacije u pogledu lovačkog oružja.

Preuzimamo prepariranje raznih životinja

**Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi
Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47
Parna pilana u Turopolju.**

Export najfinije hrastovine. — Na skladištu ima velike količine potpuno suhe hrastove gradje svih dimenzija

Utemeljeno godine 1860.

Utemeljeno godine 1860.

K R N D I J A
gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva
NAŠICE, SLAVONIJA
Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode